

Prispevajmo za boljše ceste in večjo varnost na njih

Pravkar poteka akcija izvedbe posojila za ceste, zato je prav, da tudi naše bralce seznanimo natančneje o načinu vpisovanja in o poteku. Skupščina republiške skupnosti za ceste je na seji 29. marca 1976 sprejela navodila za delo v zvezi z vpisom in vplačevanjem posojila ter izdajanjem obveznic posojila za novogradnje, rekonstrukcije in modernizacije magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji, kjer je določeno, da so vpisniki in vplačniki posojila:

- občani, ki združujejo delo,
- občani, ki samostojno opravljajo gospodarsko in negospodarsko dejavnost ter ostale fizične osebe,
- upravniki družbenih sredstev,
- občani, ki prebivajo v drugih republikah in pokrajinah SFRJ,
- delavci, začasno zaposleni v tujini.

Republiška skupnost za ceste bo izdala obveznice za novogradnje, rekonstrukcije in modernizacije magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji, v obdobju srednjeročnega plana 1976—1980. Vpis obveznic se začne s 1. majem 1976 in konča z 31. oktobrom 1976.

Fizične osebe lahko vplačujejo obveznice naenkrat ali v največ 24 mesečnih obrokih. Vplačevanje se začne 1. maja 1976. Fizične osebe, ki združujejo svoje delo v organizacijah združenega dela in ostalih organizacijah, lahko vplačujejo obveznice ob izplačilu osebnih dohodkov.

Pravne osebe vplačujejo obveznice naenkrat ali v dveh obrokih, po predložitvi zaključnega računa za leto 1976 in 1977. Obveznice se obrestujejo po 10 odstotni stopnji. Obresti se obračunajo in plačajo za nazaj, obenem z glavnico.

Obveznice bodo amortizirane v pet-letnih anuitetah. Anuitete zapadajo vsako leto 1. julija. Prva anuiteta zapade 1. julija 1979, zadnja pa 1. julija 1983.

Sredstva nabrana s prodajo obveznic bodo porabljeni kot dodatni vir za financiranje novogradenj, rekonstrukcij in modernizacij magistralnih in regionalnih

cest v SR Sloveniji, in sicer:

- za modernizacijo 728 km makadamskih cest
- za ojačanje 601 km moderniziranih cest
- za rekonstrukcijo 216 km cest
- za novo zgrajenih 117 km cest, od tega 36 km avtocest
- za gradnjo podpornih zidov, občestnih počivališč, zavarovanj železniških prehodov in za odpravljanje črnih točk.

Za pravilno izvedbo posojila so odgovorni občinski štabi za izvedbo posojila.

Socialistična republika Slove-

nija je prevzela obveznost, da bo imetnikom obveznic posojila za ceste izplačala vse obveznosti iz dospelih obveznic. Na območju celotne Slovenije, bo treba zbrati 900 milijonov dinarjev.

V interesu vseh nas je, da bo akcija za vpis posojila za ceste čimbolje uspela, zato je prav, da tudi mi prispevamo sredstva, ki jih potrebuje država in s tem pokažemo našo samoupravno zavest.

V prihodnji številki Naše poti bomo poročali o rezultatih vpisa v delovnih organizacijah v okviru SOZD.

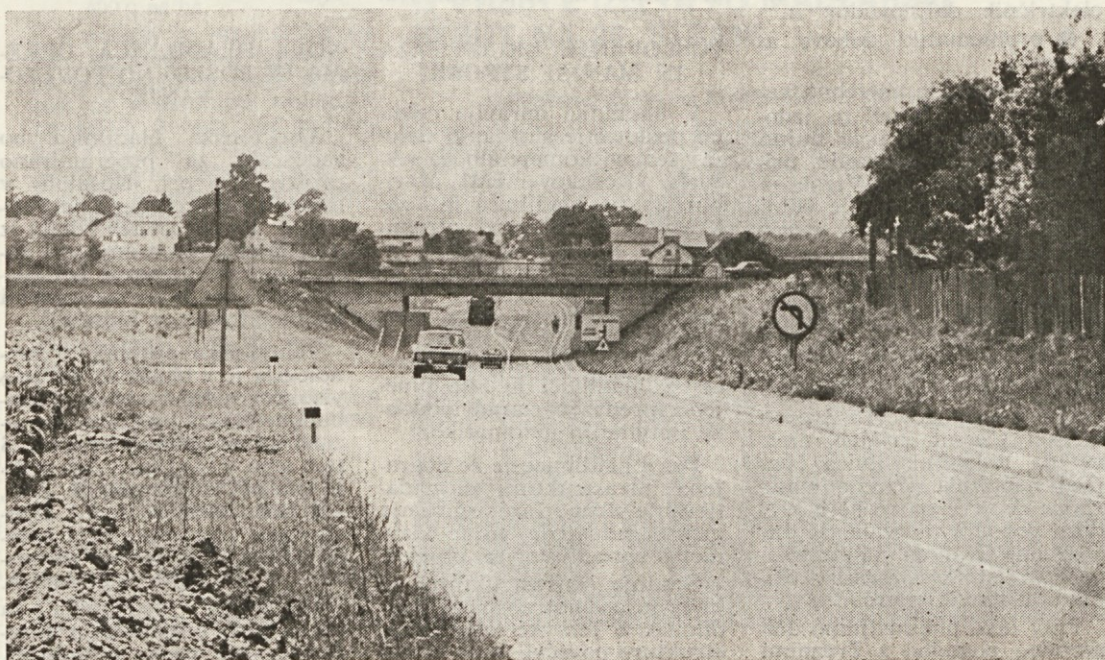
*Ob 22. juliju,
dnevu vstaje*

SLOVENSKEGA NARODA,
VAM ŽELIMO
PRIJETNO PRAZNOVANJE

SAMOUPRANI ORGANI SOZD
IN DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE
TER UREDNIŠTVO

Skrbino za boljše ceste

**DO
31. OKTOBRA 1976
JE ZADNJI ČAS
ZA VPIS
POSOJILA ZA
CESTE SRS**

Odprta tisočtonska hladilnica - zmrzovalnica v Zlatoličju

GLEDE NA TO, DA JE HLADILNICA V ZLATOLIČJU ŽE ODPRTA, SMO ZAPROSI- LI VODJO EKONOMSKEGA SEKTORJA V »KOŠAKIH« TMI MARIBOR MARTINA KOVAČIČA, DA SEZNANI NAŠE BRALCE Z ZAKLJUČKI DEL I. FAZE MESNE INDUSTRIJE V ZLATOLIČJU.

Martin Kovačič je povedal naslednje: »Hladilnica v Zlatoličju je gotova, opravljen je že kvalitetni in tehnični prevzem, s tem, da je investitor zahteval od izvajalca del, da do 12. julija 1976 odpravi manjše pomanjkljivosti, ki so jih predpisale inšpekcijske službe pri tehničnem prevzemu hladilnice.

Z 12. julijem bi tako pridobili obratovalno dovoljenje. Predračunska vrednost hladilnice, s kompletno infrastrukturo je znašala 29.974.000 din. Vire sredstev so »Košaki« pridobili v znesku 30.989.170 din, kar je znašalo več kot predračunska vrednost, predvsem na račun predvidenih podražitev gradbenih del in opreme.

12. JULIJA PREVZEM OBJEKTA

Dokončni obračun investicije z izvajalci in dobavitelji opreme bo 12. julija, ob prevzemu objekta. Rok začetka gradnje hladilnice je bil podaljšan za približno pet mesecev, rok dokončne izgradnje prve faze mesne industrije pa je bil podaljšan od meseca marca 1976 na julij 1976.

Vzrok zakasnitev je potrebno iskati predvsem v:

- problematiki uvozne opreme,
- problematiki izgradnje električnih daljnovodov in
- problematiki dobave amoniaka.

Kot primer je potrebno navesti, da smo čakali na izdabo amoniaka, ki je nujno potreben za obratovanje, približno dva meseca. Vzrok je predvsem v tem, da je edini proizvajalec amoniaka začasno prenehal obratovati zaradi poškodbe tovarne.

Trenutno se hladilnica še ne polni z mesom zaradi krize v ponudbi živine, ki se sproti kolje in predeluje v meso in mesne izdelke. V »Košakih« potekajo že dogovori z Zvezno direkcijo za materialne rezerve, da bi se hladilnica čimprej napolnila. Zvezne materialne rezerve pa so se v kreditni pogodbi zavezale, da jim »Košaki« TMI da na razpolago 50 odstotkov mesa v primeru njihovih potreb.

Prav tako pripravljamo dolgoročno pogodbo z Zveznimi

materialnimi rezervami glede skupnega reševanja problemov pri shranjevanju in uskladiščenju mesa.

Ob vzpostavitvi trdnejših poslovnih odnosov med rejci živine, mesno predelovalno in-

fazo, smo se s tem rešili nepotrebnih večjih stroškov. V kolikor bi infrastrukturo dograjevali posebej za drugo fazo, bi bila takšna investicija znatno dražja.

Od infrastrukture so dogra-

predvsem pri vertikalnem povezovanju živinoreje, predelave in trgovine.

Akocija za izgradnjo prve faze mesne industrije je bila prisotna v celotni sestavljeni organizaciji, saj je bil to skup-

Sodoben objekt hladilnice v Zlatoličju

dustrijo in Zveznimi direktivami za materialne rezerve, pa bo hladilnica močno pripomogla k premagovanju skupnih problemov na tem področju.

POSLOVANJE, DRUGA FAZA IN MANJŠI STROŠKI

V hladilnici opravlja celotno poslovanje služba, ki deluje v sestavi komercialnega sektorja »Košakov« TMI Maribor. Vodja hladilnice je Jože Vrecl, ki je bil pred združitvijo s »Košaki« direktor trgovskega podjetja Meso. V to službo so vključeni še skladiščni delavci, strojniki, prevoznik viličarja in nočni čuvaj. Število zaposlenih delavcev v hladilnici je zelo omejeno, predvsem zaradi sodobne opreme in avtomatike.

Poleg hladilnice je že dograjena infrastruktura za nadaljevanje druge faze izgradnje mesne industrije, to je klavnice s spremljajočimi objekti.

Gradnja infrastrukture je bila nujno potrebna za hladilnico. S tem ko smo infrastrukturo povečali še za drugo

jeni: kompletni električni daljnovodi, dovozno cestišče do objekta, ograja okrog objekta, vodovod in delno kanalizacija.

NOVA HLADILNICA, OPREMA IN POSLOVNO POVEZOVANJE

Tisočtonska hladilnica bo zadoščala za programirano proizvodnjo pri »Košakih« v naslednjem srednjeročnem obdobju. Ta ugotovitev izhaja iz dosedanje proizvodnje, pri kateri smo sorazmerni del blaga uskladiščili — zmrzovali po hladilnicah v Sloveniji.

Tehnološka oprema in tehnologija je v hladilnici na zelo visokem nivoju, saj je distribucija blaga izključno povezana s transportno tehniko. S tem smo v hladilnici omogočili znatno boljše pogoje dela, saj bodo delavci manj izpostavljeni temperaturnim spremembam, kot je bil to primer v prejšnjih hladilnicah.

Hladilnica predstavlja za sestavljeno organizacijo združenega dela veliko pridobitev,

ni interes tako rejcev živine kot pridelovalcev in proizvajalcev, da se na ta način vzpostavi kontinuirana proizvodnja po povezavi v vertikalne linije.

Sredstva za hladilnico so bila pridobljena v smislu reševanja prisotnih problemov v sestavljeni organizaciji.

Z izgradnjo hladilnice se bo do krizna obdobja lažje premostila na ta način, da bi v primeru, ko tržišče ne more sprejeti vseh viškov, mesna industrija kljub temu odkupila vse tržne viške pri rejcu živine, ki bo imel zagotovilo, da bi v roku oddal spitano živino in da mu ne bo preraščala preko določenega roka, kot je bil to že primer v preteklih letih« je ob koncu razgovora dejal Martin Kovačič.

Vsi skupaj želimo, da bi dela v hladilnici potekala v redu in da bi čimprej pristopili h gradnji druge faze mesne industrije.

M. P

HIDROMELIORACIJE

na območju Agrokombinata Maribor

Agrokombinat Maribor kot največja kmetijska organizacija v občini Maribor že vrsto let deluje na področju izboljšave kmetijskih zemljišč.

Za ilustracijo le nekaj podatkov:

Agrokombinat Maribor je imel veliko takšnih zemljišč, ki so bila v pretežni meri zamočvirjena in niso dajala zaželenih rezultatov. Pridelki so bili slabi in nekvalitetni. Dovoz reprodukcijskega materiala in spravilo pridelka je bilo zelo otežkočeno. Stroški so naraščali in niso bili v skladu z hektarskimi donosi.

Zaradi tega smo se v Agrokombinatu Maribor odločili, da zemljišča v lastni proizvodnji izboljšamo. Nastajali so idejni projekti za rentabilno gospodarjenje na zamočvirjenih zemljiščih.

Na področju hidromelioracij nismo imeli lastnih izkušenj, niti potrebne mehanizacije, vendar smo kljub temu pričeli z delom, najprej v Pesniški dolini, kjer smo v prvi fazi zajeli 100 hektarov kmetijskih zemljišč. Vsa dela so bila opravljena ročno.

Od leta 1970 izvajamo hidromelioracije strojno, skupno s sodelovanjem Vodne skupnosti Maribor. Agrokombinat Maribor ima do sedaj melioriranih 680 hektarov kmetijskih zemljišč.

Začetek hidromelioracij je bil izredno težaven, saj je bilo potrebno odkupiti in zamenjati večje površine zasebnih zemljišč. Kmetje so v začetku gledali zelo nezaupljivo na potek hidromelioracij in se zanje niso ogrevali. Čeprav so nekatere hidromelioracije stare že 12 let, se kmetje zanje opredeljujejo šele danes. Vendar ne vsi, temveč le tisti, ki želijo slediti naglemu kmetijskemu razvoju na tem področju in spremeniti način uporabe kmetijskih zemljišč.

Kolikor so se danes kmetje odločili za izboljšavo zamočvirjenih kmetijskih zemljišč, izvira gotovo iz rezultatov, ki jih je Agrokombinat dosegel na tem področju.

Prav tako se kmetje smiselno spreminjajo od klasičnega gospodarjenja, v intenzivnejšega tržnega proizvodnje. Takšne lastnosti pripisujemo mlajši generaciji, ki želi kmetovati in si na podlagi znanosti izboljšati gnotni položaj.

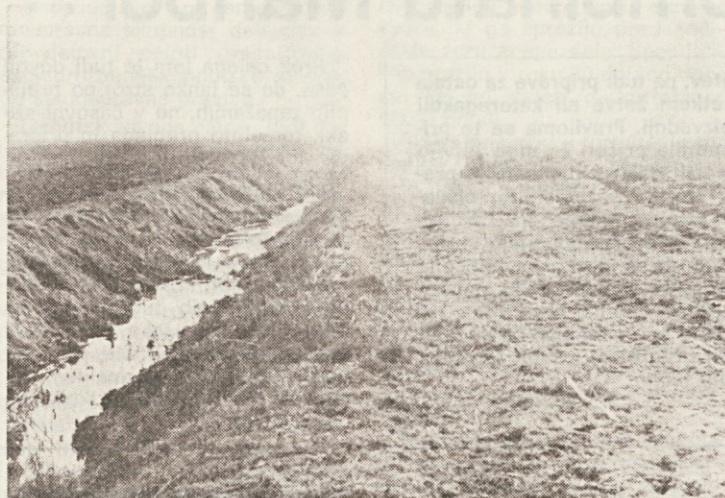
Hidromelioracije so drag agrotehnični ukrep, ki je vezan na določen riziko.

Agrokombinat se je opredelil za kompleksno reševanje zamočvirjenih zemljišč tudi tam, kjer so manjši začetki lastne proizvodnje. Osnovna naloga kmetijske organizacije je pridobivanje novih površin tam, kjer je to mogoče. Na ta način nadomeščamo vrzeli, ob izgubi kmetijskih zemljišč, katerih posledica je vse večja urbanizacija mesta in infrastrukture.

PROIZVODNI REZULTATI, DOSEŽENI S HIDROMELIORACIJAMI

Proizvodni rezultati, ki smo jih dosegli na hidromelioriranih kompleksih so naslednji:

1. Pšenica: najnižji 28 q, najvišji 70 q
2. Koruza: najnižji 50 q, najvišji 60 q in več

Hidromelioracije za pridobivanje plodne zemlje

3. Sveže sadje — jabolka: najnižji 200 q, najvišji 300—400 q na ha.

Ti podatki so rezultat prizadevanj Agrokombinata Maribor, da se lahko dosežejo visoki pridelki tudi na melioriranih kmetijskih zemljiščih. Seveda take pridelke pogojujejo veliki kompleksi in linijska uporaba strojev. Izguba na pridelku je manjša, proizvodnja pa rentabilnejša.

Agrokombinat Maribor je zasadil 26 hektarov sodobno urejenih sadnih plantaž, na melioriranem zemljišču. Sadna plantaža je na šibkorastočih podlagah, tako imenovanih špurih.

Pridelki se gibljejo v drugem letu starosti 200 q, v polni rodnosti pa 300—400 q po hektarju.

PLAN HIDROMELIORACIJ V JARENINSKI DOLINI

zajema pet katastrskih občin, s skupno površino 137 ha. Od tega je družbena lastnina v uporabi Agrokombinata Maribor 93,50 ha

in zasebna lastnina približno 44,5 hektara.

Agrokombinat Maribor ima vzdolž Jareninske doline melioriranih 50 hektarov kmetijskih zemljišč. Ni pa še melioriranih približno 88 hektarov, od katerih je polovica v zasebni lasti.

Na podlagi idejnih projektov in razprav, zborov, konferenc SZDL so tudi nekateri kmetje izrazili željo, da se pridružijo nadaljevanju hidromelioracij na tem območju.

Navdušenja nekaterih kmetov za hidromelioracije v Jareninski dolini se kažejo v zadnjem času na podlagi rezultatov, ki jih je Agrokombinat dosegel na teh melioriranih zemljiščih. Kmetje vidijo, da hidromelioracije niso le začasen ukrep in da takšna zemljišča dajejo večje in kvalitetnejše pridelke.

Prizadevanja za uspehe hidromelioracij, zahtevajo temeljite priprave. Agrokombinat Maribor že od leta 1975 dalje zbira tehnično dokumentacijo za zamočvirjena zemljišča na območjih, kjer ima del svoje lastne proizvodnje.

PRIDOBIVANJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Agrokombinat Maribor odkupuje in zamenjuje kmetijska zemljišča, ki so v programu predvidenih kompleksov za lastno proizvodnjo. Zemljišča odkupuje v interesnih območjih. Prav tako kupuje in zamenjuje zemljišča na območju Gorice—Podove. Odkupi in menjave kmetijskih zemljišč so dolgotrajen proces, ki se ga zaradi sedanjih predpisov ne da pospešiti.

KATEGORIZACIJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Kmetijska zemljišča lahko kategoriziramo v dve skupini in sicer v zemljišča, ki se dajo strojno obdelovati in na tista zemljišča, ki se ne dajo strojno obdelovati. Proizvodnja na zemljiščih, ki se ne dajo strojno obdelovati pa je veliko dražja. Usposabljanje kmetijskih zemljišč, kjer strojna obdelava ni mogoča je zelo vprašljivo. Zemljišča, ki so zelo razgibana je najbolje pogozditi.

KAREL KRANER

O VTISIH Z IZLETA PO MADŽARSKI BERITE NA 26. STRANI

Udeleženci izleta na Madžarsko ob ogledu Budimpešte

Samoupravno organiziranje združenega dela

Osnutek zakona o združenem delu v posebnem delu in v več poglavjih obravnava samoupravno organiziranje združenega dela. Že sama ustava je opredelila v posebnih določilih oblike organiziranosti združenega dela, vendar pa osnutek zakona o združenem delu povsem konkretno in določneje opredeljuje na osnovi vsebinskih (dohodkovnih) odnosov v združenem delu, tudi organizacijske oblike povezovanja in združevanja delavcev, združevanja dela in sredstev.

Prostor nam ne dopušča, da bi podrobneje obrazlagali posamezne pojme, zato se bom omejil le na organizacijske oblike, tudi zaradi tega, ker smo že v prejšnji številki objavili prispevke, ki povsem podrobneje obravnavajo dohodkovne in samoupravne odnose, na katerih slonijo organizacijske oblike.

Osnutek zakona o združenem delu vsebuje naslednje oblike združevanja dela in sredstev:

- Temeljna organizacija združenega dela,
- Delovna organizacija,
- Sestavljena organizacija združenega dela,
- Skupnosti organizacij združenega dela,
- Samoupravne interesne skupnosti,
- Skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje,
- Združevanje v banke in zavarovalne skupnosti in
- Delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena.

TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA

Zakon o združenem delu opredeljuje temeljno organizacijo združenega dela kot temeljno obliko organiziranja združenega dela. Določa kot dolžnost in pravico delavcev za organiziranje temeljne organizacije združenega dela, če so za to dani pogoji, ki jih določa zakon o združenem delu. Pogoji za organiziranje TOZD so določeni že v ustavi, vendar jih osnutek zakona z združenem delu podrobneje določa.

Gre za naslednje tri osnovne pogoje:

■ da je del delovne organizacije **delovna celota**. Za delovno celoto pa se smatra, da je to del proizvodnje ali drugi del družbenega dela v delovni organizaciji, v katerem so delavci povezani z enotnim delovnim procesom in s tem pri delu med seboj odvisni in, v katerem dosega, ko delajo s sredstvi skupnega dela, skupni rezultat;

■ da mora biti ta del delovne organizacije takšen, da se da rezultat skupnega dela v delovni

celoti, ki jo delavci organizirajo kot temeljno organizacijo združenega dela, **samostojno izraziti kot vrednost v delovni organizaciji ali na trgu**. Pomeni, da je ta del delovne organizacije sposoben ustvarjati celoten dohodek na način in pod pogoji, ki jih določa zakon o združenem delu;

■ da delavci kot temeljna samoupravna skupnost delavcev v tej delovni celoti uresničujejo svojedružbenoekonomsko in druge samoupravne pravice.

Osnutek zakona navaja tudi določila, v kakšnih pogojih se ne more organizirati temeljna organizacija združenega dela. Ta pa so: kadar ni z zakonom predpisanih pogojev; kadar obstojajo pogoji, da se iz dela delovne organizacije lahko organizirajo dve ali več temeljnih organizacij in tretjič, ko ni pogojev, da se iz vseh delov delovne organizacije organizirata najmanj dve temeljni organizaciji združenega dela.

Osnutek zakona o združenem delu ima dinamični pristop pri formiranju oziroma organiziranju temeljne organizacije združenega dela. To pomeni, da organizacija temeljne organizacije ni enkratna, temveč je dolžnost delavcev in tudi pravice, da stalno spremljajo, glede na širitev proizvodnje, uvajanje novih tehnoloških postopkov in v skladu s pogoji, lahko organizirajo iz ene temeljne organizacije več temeljnih organizacij, če izpolnjujejo delovne pogoje, ki jih določa zakon.

Kdo je poleg delavcev še zadolžen, da poda iniciativo za organiziranje delavcev v TOZD?

Delavcem je po zakonu dana osnovna pravica in dolžnost. Bodi, da gre za skupino delavcev v delu delovne organizacije, ki izpolnjuje že prej navedene pogoje. Poleg teh pa še: osnovna organizacija sindikata, organ upravljanja, družbeni pravobranilec samoupravljanja, skupščini družbenopolitične skupnosti in drugi z zakonom pooblašteni organi, če sodijo, da za formiranje TOZD obstajajo pogoji?

Postopek za formiranje temeljne organizacije združenega dela je tudi predpisan v osnutek zakona o združenem delu. Ko delavci ali drugi z zakonom o združenem delu pooblašteni organ

ugotovi, da obstajajo pogoji za formiranje TOZD, se skliče zbor delavcev tistega dela delovne organizacije, za katerega se smatra oziroma je ugotovljeno, da izpolnjuje vse pogoje. Če delavci na zboru ugotovijo pogoje za formiranje TOZD, potem se odločijo za nadaljnji postopek. Preden zaseda zbor delavcev, delavski svet delovne organizacije oziroma organizacije združenega dela, preučijo predlog in delavski svet skliče zbor delavcev, na katerem ugotovijo, ali so dani pogoji za formiranje TOZD.

Sklep zbora delavcev se pošlje drugim temeljnim organizacijam združenega dela v delovni organizaciji. Ta sklep je treba dostaviti v roku osmih dni, ko je bil sprejet. Delavci v drugih TOZD oziroma v delovni organizaciji, lahko sklep spodbijajo in sicer v sporu, ki ga sprožijo pred sodiščem združenega dela. Spor lahko prožijo v roku 30 dni, od dneva, ko so sklep o formiranju TOZD dobili.

Sklep delavcev o formiranju temeljne organizacije združenega dela postane veljaven, ko poteče 30 dni od dneva, ko jim je bil vročen. Če pa je bil sprožen spor pred sodiščem združenega dela, pa postane veljaven šele po odločitvi sodišča. Z dne, ko postane sklep o organiziranju veljaven, pridobijo delavci sposobnost skleniti samoupravni sporazum o združevanju svojega dela v delovni organizaciji.

Ta sporazum je novost. Samoupravni sporazum je osnovni konstitutivni akt, ki vsebuje tudi osnove za statut in za urejanje medsebojnih razmerij pri delu. Po sklenitvi samoupravnega sporazuma sprejmejo statut in izvolijo delavski svet TOZD.

Temeljna organizacija združenega dela ne more obstajati samostojno, temveč se obvezno združuje v delovno organizacijo. Zato po konstituiranju pristopijo k sklenitvi samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo.

DELOVNA ORGANIZACIJA

Delavci, ki so združili svoje delo v temeljno organizacijo združenega dela, imajo ustavno obveznost, z osnutkom zakona o združenem delu pa tudi dolžnost, da s samoupravnim sporazumom o združevanju uredijo odnose med svojo temeljno organizacijo združenega dela in drugimi temeljnimi organizacijami, v sestavi delovne organizacije. Iz tega zaključujemo oziroma sledi, da je združevanje dela in sredstev v delovno organizacijo obvezno združevanje.

Osnutek zakona o združenem delu opredeljuje delovno organizacijo kot samostojno samoupravno organizacijo delavcev, po-

vezanih s skupnimi interesi pri delu in organiziranih v temeljne organizacije, v njeni sestavi ali neposredno povezanih z enotnim delovnim procesom.

Pogoji, ki jih za delovno organizacijo opredeljuje osnutek zakona, so naslednji:

■ da so temeljne organizacije v sestavi delovne organizacije medsebojno povezane s procesom dela, proizvodnje oziroma poslovanja;

■ da delavci povezani s procesom dela in proizvodnje, uresničujejo in dosega skupni rezultat dela;

■ da je delež temeljne organizacije v delovanju delovne organizacije pogoj, da bi delovna organizacija z delom, ki ga opravljajo delavci v njej, uresničevala proizvodno oziroma družbeno dejavnost, za katero je ustanovljena.

Šteje se, da so delavci povezani s skupnimi interesi pri delu v delovni organizaciji tudi, kadar proizvodno oziroma družbeno dejavnost, za katero je ustanovljena delovna organizacija, uresničujejo v enotnem delovnem procesu.

Skupni interesi, ki jih delavci temeljnih organizacij združenega dela združujejo, so predvsem: skupno planiranje razvoja in na tej osnovi združevanja sredstev in dela; opredelitev medsebojnih odnosov v skupnem poslovanju in pridobivanju dohodka; uresničevanje skupno dogovorjenih ciljev in nalog v delu, proizvodnji in prometu ter dogovarjanje o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka, delitev za osebne dohodke.

SESTAVljena ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA

Poleg temeljne organizacije, delovne organizacije je pod pojmom organizacija združenega dela tudi sestavljena organizacija združenega dela. Sestavljena organizacija je širša oblika združevanja dela in sredstev. Je samostojna samoupravna organizacija delavcev, v kateri so združene delovne organizacije, ki naj z združevanjem v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi uresničujejo interese združevanja temeljnih organizacij združenega dela v njihovi sestavi.

Sestavljena organizacija združenega dela se organizira:

■ z združitvijo delovnih organizacij, ki so med seboj povezane s proizvodnjo surovin, preskrbovanjem energije, reprodukcijekega materiala, polizdelkov oziroma z deli obdelave, končnih izdelkov ter s prometom blaga in storitev;

■ z združevanjem delovnih organizacij, ki delajo in izdelujejo v bistvu enake vrste proizvodov

Samoupravno organiziranje združenega dela

(Nadaljevanje s 5. strani)

oziroma, ki opravljajo enake vrste storitev, če zagotavlja njihova združitve uvedbo bolj razvite tehnično-tehnološke osnove dela v združenih organizacijah ter takšno delitev dela, ki bo omogočila njihovo specializacijo, s tem pa tudi večjo družbeno produktivnost družbenega dela.

Pogoje in način povezovanja ter odnos med delovnimi organizacijami, združenimi v sestavljeno organizacijo, določa samoupravni sporazum o združitvi.

V sestavljeno organizacijo se lahko združujejo tudi kmetijske zadruge in druge oblike združevanja kmetov v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi.

Osnovni konstitutivni akt za organiziranje sestavljene organizacije združenega dela je samoupravni sporazum o združitvi delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo združenega dela, ki vsebuje naslednje najpomembnejše elemente: firmo in sedež SOZD, zastopanje in predstavljanje, dejavnosti, s katerimi se ukvarja, cilje, zaradi katerih se združuje, koordinacija delovnega procesa, odgovornost združenih organizacij pri uresničevanju skupaj določenih ciljev in dejavnosti, o sprejetju plana in usklajevanje planov, o združevanju sredstev, o sestavi in izvolitvi samoupravnih organov in poslovodnega organa, o delovni skupnosti, ki opravlja skupna dela ter druga vprašanja.

SKUPNOSTI ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

Organizacije združenega dela se lahko združujejo v poslovno skupnost organizacij združenega dela, da bi skupaj določali: delitev dela, medsebojno izboljšanje pogojev dela in pogoje poslovanja, preučevali trg, skupni nastop na domačem in tujem trgu ter uresničevali druge določene interese pri delu in poslovanju.

Za obveznosti iz poslov, ki jih opravlja poslovna skupnost, odgovarjajo organizacije združenega dela, ki so za njihov račun prevzele odgovornosti.

V okvir teh skupnosti uvrščamo tudi interesne skupnosti materialne proizvodnje, kjer ne more biti podlaga delovanje tržnih zakonitosti. Taka skupnost se oblikuje s samoupravnim sporazumom, ki ga sklenejo organizacije združenega dela — proizvajalke proizvodov oziroma izvajalke storitev in uporabniki njihovih storitev ali proizvodov. Organ upravljanja je skupščina.

Skupnost temeljnih organizacij združenega dela, ki so v sestavi iste ali raznih delovnih organizacij združenega dela, ki so v sestavi iste ali raznih delovnih organizacij, pa tudi skupnost delovnih organizacij, se združujejo, kadar je to potrebno za uresničevanje njihovih določenih skupnih interesov v posameznih fazah in elementih delovnega procesa, znanstvenega raziskovanja in drugih podobnih dejavnosti. S samoupravnim sporazumom o združitvi v skupnosti določijo skupne interese, način njihovega uresni-

čevanja ter druga vprašanja, pomembna za medsebojne odnose v skupnosti.

SKUPNOSTI ZDRUŽENEGA DELA ZA MEDSEBOJNO PLANSKO IN POSLOVNO SODELOVANJE

Temeljne organizacije združenega dela, delovne organizacije, sestavljene organizacije združenega dela, poslovne skupnosti, banke in druge oblike združenega dela in sredstev se lahko povezujejo v skupnosti združenega dela za plansko in poslovno sodelovanje.

Povezujejo se, kadar so pri uresničevanju svojih dolžnosti in razvoja proizvodno, delovno, poslovno ali kako drugače, povezane z blagovnimi storitvami in denarnimi tokovi ter tokovi znanstvenega raziskovalnega dela; nadalje, kadar lahko posamezne svoje interese pri opravljanju dejavnosti in v razvoju, uresničujejo na podlagi usklajevanja razvojnih delovnih in proizvodnih programov, organiziranja določenih skupnosti, dejavnosti in združevanja sredstev za vlaganje v razvoj določenih dejavnosti skupnega pomena.

ZDRUŽEVANJE V BANKE IN ZAVAROVALNE SKUPNOSTI

Denarne, bančne in druge finančne posle za organizacije združenega dela in druge oblike združevanja dela in sredstev opravljajo banke v skladu s posebnim zveznim zakonom.

Organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične skupnosti in druge družbene pravne osebe, lahko s samoupravnim sporazumom, v skladu s posebnim zveznim zakonom ustanovljajo skupnosti za zavarovanje premoženja in oseb.

DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA

Delavci, ki opravljajo administrativno-strokovna, pomožna in tem podobna dela skupnega pomena za temeljne organizacije, v sestavi delovne organizacije, delovne organizacije v sestavi sestavljene organizacije združenega dela in druge oblike združevanja, oblikujejo delovno skupnost za opravljanje skupnih del.

Osnutek zakona o združenem delu razčlenjuje, kaj se šteje za administrativno-strokovna dela in sicer: plansko-analitična, kadrovske zadeve, knjigovodstvo in evidenca, pravne zadeve in administrativna dela. Za pomožna dela pa šteje zlasti: dela v zvezi s samozadržito, varstvo pri delu, civilna zaščita in zaščitniška služba.

V delovni skupnosti se lahko opravlja tudi komercialna funkcija, projektiranje in razvoj, znanstveno raziskovalna dela.

S samoupravnim sporazumom o združitvi ali posebnim samoupravnim sporazumom se dogovorijo in opredelijo naloge delovne skupnosti skupnih služb, ki so skupne in se skupno opravljajo v delovni organizaciji, sestavljeni organizaciji združenega dela ali

drugih asociacijah združenega dela. Delavci delovne skupnosti sprejmejo na zboru delavcev sklep o organiziranju delovne skupnosti in o konstituiranju.

V osnutku zakona o združenem delu je določeneje opredeljena možnost v organiziranju temeljnih organizacij v skupnih službah. Vendar hkrati treba opozoriti, da mora tak del delovne skupnosti izpolnjevati vse tri pogoje, ki jih zakon in ustava določata za temeljno organizacijo združenega dela.

V osnutku zakona je zapisano, da delavci, ki opravljajo strokovna dela skupnega pomena, za uspešno opravljanje proizvodnih in drugih dejavnosti temeljnih organizacij oziroma drugih delovnih organizacij in lahko glede na vrsto, obseg in pomen teh del ustvarjajo oziroma pridobivajo dohodek in druge samoupravne pravice, organizirajo temeljno organizacijo združenega dela, pod pogoji in na način, ki jih določa zakon o združenem delu.

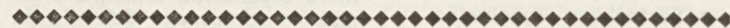
Če teh pogojev ni, potem opravljajo ta dela v okviru oziroma kot delovna skupnost.

Samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo mora vsebovati določila o temeljnem položaju, pravicah, obveznostih in odgovornosti delovne skupnosti skupnih služb. Delavci delovne organizacije odločajo na zboru delavcev o organiziranju delovne skupnosti skupnih služb.

Medsebojne odnose med delavci temeljnih organizacij združenega dela in delavci delovne skupnosti skupnih služb, kot so ustvarjanje dohodka in druge medsebojne odnose, urejajo s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. S tem samoupravnim sporazumom zlasti urejajo: osnove in merila za pridobivanje dohodka delovne skupnosti; pooblastila, ki jih ima delovna skupnost glede vodenja del in uporabe sredstev v zvezi z opravljanjem svojih del; temeljne pogoje glede strukture delovnih mest in kvalifikacijske kadrovske strukture v delovni skupnosti; odgovornost delovne skupnosti za opravljanje del; način reševanja medsebojnih sporov in druga vprašanja.

Delavci delovne skupnosti sprejemajo naslednje najpomembnejše samoupravne akte: samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovni skupnosti skupnih služb, statut delovne skupnosti, splošni akt o medsebojnih razmerjih pri delu. Sprejemajo tudi druge samoupravne splošne akte v skladu s določili zakona o združenem delu. Samoupravni splošni akti morajo biti v skladu s samoupravnimi sporazumi o združitvi v delovno organizacijo oziroma sestavljeno organizacijo združenega dela.

FRANC TETIČKOVIČ

Nekatere od značilnosti novega obračunskega sistema

obračuna dohodka

NOV OBRAČUNSKI SISTEM IN SISTEM ZAGOTOVITVE PLAČIL STA UVEDENA V PRAKSO NA OSNOVI PREDPISOV, KI SMO JIH SPREJELI ŽE V LETU 1975, IZVAJATI PA SMO JIH PRIČELI ŠELE V LETU 1976.

Bistven namen teh zakonov ali konkretno zakona o obračunavanju celotnega dohodka v TOZD in zakona o zagotovitvi plačil je ukinitve možnosti, da se pojavi na tržišču nepokrita zakonoma, hkrati pa se s tema zakonoma onemogoča, da bi se tako kot je bila to praksa doslej, na osnovi nepokrite potrebnosti ugotavljal celotni dohodek in dohodek.

S sprejemom teh dveh zakonov je končana prva faza izgradnje novega obračunskega sistema.

Nov obračunski sistem vnaša bistvene spremembe v gospodarski sistem in družbenoekonomske odnose v procesu družbene reprodukcije, ki pa so nujno povzročili tudi spremembe v odnosih znotraj TOZD in delovne organizacije kot celote.

V Kmetijskem kombinatu Ptuj se odraža uvajanje sistema zelo pozitivno v vseh delovnih področjih.

Likvidirali smo stara dolžinsko upniška-razmerja, nova pa vzpos-

tavljamo v okviru sprejetih planov prodaje in nabave.

Menimo za potrebno, da ponovno opozorimo za možnost, da bo katera od TOZD izkazala po periodičnem obračunu precej slabši rezultat kot bi ga, če bi še naprej veljal stari obračunski sistem. V celotnem dohodku namreč ne bo zajeta vsa tista realizacija, ki ne bo ali plačana ali pa pokrita s plačilnimi instrumenti, kot so: ček, menica, akreditiv ali garancija.

To je ena od bistvenih sprememb novega sistema, za katero pa menimo, da v TOZD Kmetijskega kombinata Ptuj ne bo povzročila prevelikih težav.

Računamo namreč, da so se vsi, ki so v Kmetijskem kombinatu zadolženi za prodajo, dosledno držali določil sprejetega pravilnika o izvajanju zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev.

Marija MAGDALENC

Vedno dobrodošli v Ptuju

V Ptuju so se 6. in 7. junija mudili gostje iz bratske republike Srbije, od koder so pripotovali skupno z ostalimi udeleženci vlaka bratstva in enotnosti.

7. junija, sta 77-letni kmet iz Gornjega Milanovca Dragoljub Djoković in Terezija Mohorko zasadila drevo v Aleji bratstva in enotnosti na Turistično gostinskem centru v Ptuju.

V imenu Skupščine občine Ptuj je gostom spregovoril podpredsednik SO Oton Polič, ki je orisal zgodovinski boj naših narodov in ob koncu pozval goste, da zasadijo drevo v Aleji bratstva in enotnosti na Turistično gostinskem centru v Ptuju.

Nato so si gostje ogledali Tu-

ristično gostinski center v Ptuju in se seznanili s podatki o kapacitetah in učinku termalne vode. Po ogledu so se gostje zbrali na svečanem kosilu v TOZD Breg, kjer jim je v imenu Kmetijskega kombinata Ptuj spregovoril Franc Tetičkovič, jim zaželel dobrodošlico in predstavil kombinat ter jim zaželel dobro počutje v Ptuju.

Po kosilu so se gostje odpeljali v Podlehnik, kjer so si ogledali nasade vinogradov v Podlehniku in zaključili obisk s partizanskim mitingom in kresovanjem. M. P.

Terezija Mohorko in Dragoljub Djoković sta zasadila drevo v aleji bratstva in enotnosti pred TGC Ptuj

Dragoljub Djoković se prisrčno pozdravlja s Ptujčani

Tudi iz Lenarta s prijetnimi spomini

OBČINSKA KONFERENCA SZDL PRI LENARTU V SLOVENSkih GORICAH JE PRIPRAVILA OB POMOČI VSEH KRAJEVNIH DEJAVNIKOV, OBČINSKIH DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ IN SKUPŠČINE, SAMOUPRAVNIH ORGANIZACIJ IN ŠOL TEMELJITI PROGRAM ZA ČAS BIVANJA DELEGACIJ IZ OBČIN KNIC N BRUS IZ SR SRBIJE, KI SO PRISPELE NA TRIDNEVNI OBISK, OD 5. DO 8. JUNIJA 1976 V LENART, SKUPNO Z DRUGIMI DELEGACIJAMI ZA LJUBLJANO, CELJE, MARIBOR, PTUJ IN ORMOŽ TER DRUGE KRAJE V SLOVENIJI.

Odbor za sprejem in spremstvo gostov na prireditvah, ogledih, in družabnostih v Lenartu in na njegovem občinskem območju, je želel seznaniti goste z aktivno vsestransko ustvarjalnostjo v občini Lenart, ob prijetnem vzdušju dobrodošlih gostov in jim omogočiti vpogled v gospodarsko, prosvetno, zdravstveno in drugo dejavnost v občini. Obenem želi ohraniti globok vtis, da je tudi občina Lenart vedno pripravljena na izmenjavo obiskov, mnenj in izkušenj iz bratskih občin Kniča in Brusa, ob obujanju spominov na težke čase fašističnega nasilja v letih 1941—1945 nad prebivalstvom Jugoslavije, na skrb bratskega prebivalstva iz Srbije, za naše pregnance iz Slovenije, na težek in zmagovit narodno osvobodilni boj in revolucijo, ob skovanem bratstvu in

enotnosti Jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Sprejem gostov 5. junija 1976 popoldne v Mariboru ob prispetju vlaka, v Lenartu pa ob prispetju avtobusa z dvema delegacijama, z gosti iz Kniča in Brusa ter skupna večerja pri »Grozdu« v Lenartu, sta bila prisrčen uvod za vse, kar je vseboval program.

V samem Lenartu se je zbralo ob sprejemu mnogo ljudi, ki so slišali pozdravne govore in gledali bogat kulturni program pri novem spomeniku NOV. Pionirski pevski zbor iz osnovne šole Lenart je zapel več pesmi. Zboru in recitatorjem so vsi zaploskali, še prej pa govoru predsednika skupščine Boža Tuša in predsednika skupščine Brus Krstivoja Iliča za dobrodošlico in zahvalo za sprejem.

Obisk delegacij iz Kniča in Brusa v Selcah

V Lenartu sta delegaciji 6. junija 1976 spoznale delo Občinske konference Lenart in skupščine občine Lenart, delo Matične knjižnice in mešani ter mladinski pevski zbor. V kulturnem domu je bil koncert teh dveh zborov iz Benedikta pod vodstvom pevovalke Lojzeta Peserla. Koncert je bil v počastitev 35. obletnice izgnanstva Slovencev v Srbijo in v druge okupirane kraje v Jugoslaviji. Nato so obiskali v Zgornji Ščavnici osnovno šolo »Vlad-

ko Majhen«. Po kosilu v gostišču Eder v Zgornji Ščavnici, so se podali v Gradišče na »Kmečko praznovanje« v organizaciji Turističnega društva Gradišče in končno še k lovskemu domu »Dobrava« v Gradišču.

OBISKI IN RAZGOVORI TER OGLEDI ZANIMIVOSTI V LENARTU IN OKOLICI

V ponedeljek 7. junija so se gostje mudili na obisku pri Agrokombinatu Lenart in na razgovoru. Nadaljevanje na 8. strani

Družbena samozaščita v Agrokombinatu Lenart

Živimo v svetu stalnih družbenih nasprotij, nenehnih pritiskov na našo družbenopolitično in družbenoekonomsko ureditev. In prav ta nasprotja in pritiski, kakor tudi notranji sovražniki, ki skušajo rušiti naš samoupravni socialistični sistem, so dali povod, da smo v ustavi, družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih, na vseh področjih intenzivneje in bolj smotrno vnesli določila o skupnih naporih čuvanja pridobitev NOV in socialistične revolucije ter povojne graditve.

Del tega boja smo imenovali »družbena samozaščita«.

V občini Lenart je že sprejet dogovor o družbeni samozaščiti, katerega podpisnice so tudi vse temeljne samoupravne enote Agrokombinata Lenart. S tem podpisom je postal Agrokombinat Lenart preko delavcev in samoupravnih organov temeljni nosilec uresničevanja družbene samozaščite, na vseh področjih njegove družbene proizvodnje.

Dogovor o družbeni samozaščiti je osnova za izdelavo pravilnika o uresničevanju družbene samozaščite, katerega predlog je v izdelavi in o njem razpravljajo delavci v temeljnih organizacijah. V pravilniku so podrobno obdelane pravice in dolžnosti samoupravnih organov delovne organizacije in njenih temeljnih organizacij, opredeljena je funkcija odgovornih oseb, pooblastila o dajanju podatkov o objektih, delovnih sredstvih, vrstah in tehnologijah proizvodnje in storitev. Opredeljena so pooblastila o zastopanju delovne organizacije pri domačih, predvsem pa inozemskih poslovnih partnerjih in drugih fizičnih osebah. Določeni so načini in pogoji za odhajanje delavcev v tujo, kakor tudi pogoji za spre-

jemanje tujih državljanov na delo ali sodelovanje pri delih v delovni organizaciji.

S pravilnikom o uresničevanju družbene samozaščite in z drugimi samoupravnimi splošnimi akti delavci neposredno izvajajo družbeno samozaščito, predvsem z izobraževanjem, kadrovanjem, požarno varnostjo, varstvom pri delu, varstvom okolja, organiziranjem varnostne službe, varovanjem denarnega premoženja, pravilnim hranjenjem dokumentov in zaupnih podatkov, zaščito pred kriminalom, zaščito pred sovražno dejavnostjo, rednim in discipliniranim delom delavcev, dejanskim samoupravljanjem, učinkovitim delovanjem delavske kontrole, organiziranjem splošnega ljudskega odpora in civilne zaščite.

Koordinacijo na področju družbene samozaščite izvaja odbor za družbeno samozaščito v delovni organizaciji, medtem ko so nosilci pravic in dolžnosti na področju družbene samozaščite vsi delavci delovne organizacije, predvsem pa delavci na vodilnih delovnih mestih in delavci člani delegacij in samoupravnih organov. JANEZ ŠIJANEC

Ob 6. in 14. uri je na Mariborski cesti živahen promet, največkrat brez trčenj

Danijel Šprah z delegatom iz bratske Srbije Miladinom Pacarizom

Nadaljevanje s 7. strani
rih z družbenopolitičnimi organizacijami ter samoupravnimi organi v »Črnem lesu«, na ogledu melioracije v Zamarkovi in pri pitališču v Šetarovi. Ogledali so si sadjarske plantaže v Selcah in usmerjeno kmetijo Čuček v Spodnji Voličini. V Jurovskem dolu so videli novi otroški vrtec in končno še usmerjeno kmetijo pri Kranerjevih v Malni. Večerjali so v gostišču »Črni les«.

V torek 8. junija je bil zadnji dan obiska ter težka poslovitev gostov od gostiteljev iz Lenarta. Dopoldne so obiskali gostje še obrata PIK in Kristal v Lenartu in Pohorje. Po kosilu pri »Zlati lisici« so se zbrali gostje iz Knjiča in Brusa skupno z drugimi gosti iz bratske Srbije na železniški postaji v Mariboru. Bilo je še nekaj časa za pomenke, zahvale, stiske rok in poljube — za slovo od Slovenije in za obljube na svidenje v SR Srbiji. Vlak bratstva in enotnosti se je počasi premaknil in odpeljal drage goste ob 15. uri nazaj v SR Srbijo.

KORISTILA BI VEČKRATNA SNIDENJA IN RAZGOVORI

Člani delegacij Ljubomir Delić, Miodrag Rosić, Miladin Pacariz iz Knjiča in Krstivoje Ilič, Milisav Sulović, Dobrosav Mihovič in Dragan Zlatanović iz Brusa niso varčevali s priznanji in zahvalo za vse, kar so videli in doživeli te dni v Sloveniji. Družini Horvat in Riharda Tuška sta storili vse, da bi bili njihovi gostje zadovoljni. Predsednika Edi Zorko in Božo Tuš in drugi iz Lenarta in krajev, kjer so bili gostje na obisku, so se vsestransko potrudili za zadovoljstvo gostov. V Agrokombinatu Lenart so gostom

izkazali vso pozornost. Medsebojni razgovori so potrdili, da je med Knjičem, Brusom in Lenartom mnogo skupnega, le škoda, da je premalo možnosti za večkratna snidenja in izmenjave mnenj ter izkušenj.

PRENAŠANJE BRATSKIH ČUSTEV NA MLAJŠE GENERACIJE

Tudi ta obisk in srečanje ni bil samo odziv gostov iz bratske Srbije na prisrčno vabilo iz Lenarta, temveč globoko občutena čustva bratstva in enotnosti in bratska zaobljuba za medsebojno pomoč v miru in vojnih nevarnostih. Srečanja in obiski naj ostanejo zagotovilo za prenašanje bratskih čustev na mlajše generacije, ki se zavedajo dragocenosti miru in socialistični skupnosti, mednarodne delavske povezanosti in sožitja med narodi v svetu, ki cenijo dosedanje uspehe in perspektive neuvrščeneosti in medsebojne pomoči na poti napredka.

O vsem tem je bilo mnogo izrečenega in navdušenja ob obisku in v pozdravnih govorih ter zahvalah gostiteljev iz Lenarta in gostov iz Knjiča in Brusa.

J. V.

Ko prečitate »Našo pot«, jo dajte še sosеду!

Predsednik Izvršnega sveta skupščine SRS Andrej Marinc obiskal Ptuj

V juniju je obiskal ptujsko občino predsednik Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije Andrej Marinc. Spremljal ga je član izvršnega sveta in sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milovan Zidar.

Gosta sta se sestala s predstavniki skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Ptuj. Temu srečanju sta prisostvovala tudi predstavnika Kmetijskega kombinata Ptuj in Meso-kombinata Perutnina Ptuj.

V razgovorih, ki sta jih gosta imela, so obravnavali gospodarski položaj ptujske občine, zlasti še glede na manjrazvitost večine krajevnih skupnosti v ptujski občini. Precejšen del razgovora pa je bil posvečen nadaljnjemu razvoju kmetijstva, z ozirom na velike naloge, ki jih postavlja družbeni plan razvoja za srednjeročno obdobje 1976—1980 glede proizvodnje hrane.

Gosta sta si ogledala objekte Turistično-gostinskega centra, katerega izgradnjo so prevzeli delavci vseh temeljnih organizacij združenega dela Kmetijskega kombinata Ptuj. Oba sta se pohvalno izrazila o funkcionalnosti novozgrajenih objektov.

IZ DELEGACIJ

Delegacija TOZD Kmetijstvo Agrokombinata Maribor

Rafko Rihter, planer — statistik pri Agrokombinatu Maribor, kot predsednik 11-članske delegacije za SIS AK Maribor — TOZD Kmetijstvo, visoko vrednoti vlogo, naloge in prizadevanje delegacije in njenih članov. Ti so iz vseh obratov, iz vsakega po en delegat — Strojne postaje Rač, Radvanje, Svečine in drugih, iz obrata Kamnica pa sta 2 delegata.

Ko dobi predsednik delegacije za SIS Rafko Rihter material za eno ali več interesnih skupnosti, ga da delegatom, ki pridejo na vrsto za sejo konference delegacij, da so prej dobro seznanjeni s tematiko teh skupnosti. Za sejo dobijo delegati vse potrebne informacije in predloge, ki jih tolmačijo na seji skupščine in potem zanje ali za dopolnitve tudi glasujejo.

Največ sej je imela doslej kulturna skupnost in sicer že deset, sledijo pa ji po številu še izobraževalna in zdravstvena skupnost. Če bi razpisalo seje vseh deset interesnih skupnosti in če pri tem vštejemo tudi stanovansko skupnost, bi bilo potrebno delegatom obdelati ogromno materiala.

Interesne skupnosti pošljejo delegacijam zapisnike sej. Iz njih se da ugotoviti, kateri pred-

logi delegacije so bili upoštevani. Dobro delo delegatov v skupščini samoupravnih interesnih skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva omogoča koristen vpliv delegatov s teh področij na politiko skupščine družbenopolitične skupnosti o vprašanih s teh področij, ki so v pristojnosti skupščine.

V naši delegaciji so delegati, ki se redno odzivajo na vabilo predsednika, drugi, ki se včasih odzovejo vabilom, sicer opravičijo svoj izostanek, nekaj pa jih sploh ne pride blizu, niti se ne opravičijo. Skoraj razumljivo je, da na primer traktorist ne more kadarkoli zapustiti delovnega mesta v delovnem času, da bi šel na razmeroma pogoste seje. Težko zapustijo delovno mesto tudi delovodje in vodje delavnic ob večjem in neodložljivem delu.

Ob obisku predsednika IS SRS Andreja Marince in Milovana Zidarja, sekretarja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na gradbišču vodnega kanala hidrocentrale Srednja Drava 2

Rafko RIHTER

Da bi šlo v izgubo čim manj delovnega časa v proizvodnji in strokovnem vodstvu proizvodnega dela, sklicujemo delegacijo, eno ali dve uri pred sejo, da delegati ne izgubljajo dvakrat dra-

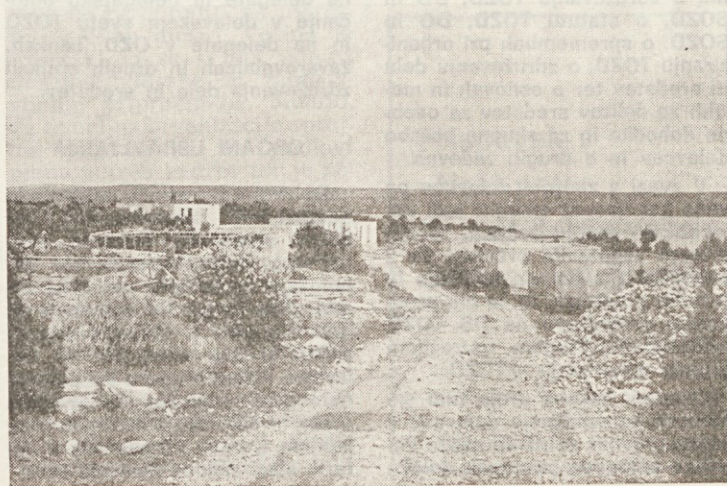
gocenega časa, prvič za pripravo na sejo in drugič za samo sejo.

Kako čutijo sodelavci v delovnih organizacijah in v delegacijah navzočnost in aktivnost delegatov, bi najlažje sami povedali. Delo delegate priganja, da morajo spoznavati in poznati problematiko na svojem delovnem in življenjskem področju in biti povezovalni člen med samoupravno delovno skupnostjo in drugimi skupnostmi. Čeprav se kaže v vsakdanjem življenju v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in občinah mnogo nujnega dela za delegate, ki ti lahko pomagajo ob nejasnostih z obsežno literaturo o nalogah, vplivu in odgovornosti delegatov in delegacij.

Sedaj v letnih počitnicah bo oddih tudi za delegate in delegacije. Materiala ne bodo pošiljale interesne skupnosti, niti skupščina. Po dopustih se bo delo zopet nadaljevalo, z vso resnostjo tudi v delegaciji TOZD Kmetijstvo Agrokombinata Maribor.

J. V.

Prijetno dopustovanje bo v Nerezinah (sestavek na 19. strani)

Uresničevanje samoupravljanja

ČETRTI DEL OSNUTKA ZAKONA, KI NOSI NASLOV »URESNIČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU« JE RAZDELJEN V SEDEM POGLAVIJ. V PRVEM POGLAVJU SE BOMO SEZNANILI Z ODLOČANJEM DELAVCEV, V DRUGEM POGLAVJU BOMO GOVORILI O ORGANIH UPRAVLJANJA, V TRETJEM POGLAVJU O OBVEŠČANJU, V ČETRTEM O SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI, V PETEM POGLAVJU O ODGOVORNOSTI ZA OPRAVLJANJE SAMOUPRAVLJALSKIH FUNKCIJ, ŠESTO POGLAVJE GOVORI O DRUŽBENIH DOGOVORIH, SAMOUPRAVNIH SPORAZUMIH IN DRUGIH SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTIH, V SEDMEM POGLAVJU PA OSNUTEK ZAKONA OBRAVNAVA DRUŽBENO VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC IN DRUŽBENE LASTNINE.

V petem delu osnutka zakona so zajete kazenske določbe, ki v prvem poglavju obravnavajo gospodarske prestopke, v drugem poglavju pa prekrške.

Šesti del osnutka zakona obravnava prehodne in končne določbe.

1. Odločanje delavcev

Zakon predvideva naslednje oblike odločanja:

1. odločanje na zborih delavcev,

2. odločanje z referendumom in drugimi oblikami osebnega izjavljanja,

3. odločanje preko delegatov v delavskem svetu,

4. odločanje z nadzorstvom nad izpolnjevanjem sklepov in delom organov in služb teh organizacij,

5. odločanje prek delegacij in delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti in skupščinah družbeno političnih skupnosti.

Odločanje delavca v njegovem delu, pogojih in rezultatih dela je neodtujljiva pravica vsakega delavca. Z osebnim izjavljanjem odločajo delavci v delovni organizaciji z referendumom, na zborih delavcev, z dajanjem in podpisovanjem posebnih pismenih izjav in z drugimi oblikami. Referendum je oblika odločanja, ki zagotavlja polno samostojnost volje delavca pri izražanju njegovega osebnega, skupnega in družbenega interesa.

Z referendumom se po zakonu odloča o samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD, DO in SOZD, o statutu TOZD, DO in SOZD, o spremembah pri organiziranju TOZD, o združevanju dela in sredstev ter o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev in o drugih zadevah.

V zvezi z zborom delavcev pa velja kot novost omeniti tudi določbo v osnutku zakona, ki delavcem zagotavlja pravico, da z osebnim izjavljanjem odločajo le o tistih predlogih, ki so bili predhodno verificirani na DS TOZD oziroma na drugem ustreznem organu upravljanja v TOZD.

Osnutek zakona ureja tudi samoupravno odločanje delavcev v samoupravnih splošnih aktih. Posebno zahteven postopek določa

osnutek zakona glede sprejetja samoupravnega sporazuma TOZD, za katerega je predvideno izrekanje (vseh) delavcev z referendumom, zanj pa se mora izjaviti večina vseh delavcev v TOZD in s podpisom posebne izjave. Ta podpis je pogoj za ustanovitev delovnega razmerja z drugimi delavci v TOZD.

Vsi ostali samoupravni splošni akti, ki se sprejmejo z osebnim izjavljanjem, se sprejmejo z večino glasov vseh delavcev v TOZD, tudi kadar gre za akte v delovni organizaciji in SOZD.

Osnutek zakona dokaj podrobno razčlenjuje odločanje delavcev prek delegatov v organizaciji združenega dela in odločanje v drugih oblikah samoupravnega združevanja.

Delegati v delavskem svetu TOZD morajo delovati po smernicah in navodilih delavcev, ki so jih izvolili. Zakon predvideva tri temeljne značilnosti delegatskega odločanja v delavskem svetu delovne organizacije:

— obveznost delegata, da se izjavi in glasuje v skladu s stališčem delavcev oziroma DS TOZD, o vprašanih, ki se nanašajo na ustvarjanje materialnih obveznosti za TOZD;

— obveznost delegata, da se izjavi o zadevah, o katerih so delavci osebno izjavljajo v TOZD;

— obveznost delegata, da se pri izjavljanju v DS ravna po navodilih delavcev oziroma DS TOZD.

Odnose pri delegatskem odločanju pravice in obveznosti delegata osnutek zakona razširja tudi na delegate in delegatsko odločanje v delavskem svetu TOZD in na delegate v OZD, bankah, zavarovalnicah in drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

ORGANI UPRAVLJANJA

Delavci v temeljnih, delovnih in sestavljenih organizacijah so dolžni ustanoviti delavski svet oziroma delavskemu svetu po položaju in funkciji ustrezen organ upravljanja. Ne ustanove pa delavski svet v temeljni organizaciji, ki ima manj kot 30 delavcev. V tem primeru vsi delavci opravljajo funkcijo delavskega sveta in odločajo z osebnim izrekanjem o vseh vprašanih, o katerih sicer odloča delavski svet.

Delavski svet temeljne organizacije sestavljajo delegati delavcev iz vseh delov delovnega procesa v tej organizaciji. Število delegatov v tem delavskem svetu mora biti sorazmerno številu delavcev v vsakem posameznem delu temeljne organizacije, le da mora imeti vsak del delovnega procesa vsaj enega delegata. To načelo velja tudi za delavski svet delovne in sestavljene organizacije združenega dela. Delavci volijo svoje delegate v delavski svet temeljne organizacije na podlagi kandidiranja v posameznih njenih delih, v delavski svet delovne in sestavljene organizacije pa po postopku določenim s samoupravnim sporazumom o združevanju ali na podlagi zakona in statuta. Osnutek zakona o združenem delu poudarja, da v noben delavski svet ne more biti izvoljen individualni poslovodni organ (direktor) kot tudi ne drugi vodilni delavci, ki so odgovorni delavskemu svetu. Kandidate določa in kandidacijski postopek izvede sindikalna organizacija. Delegati so v delavski svet voljeni s tajnim glasovanjem. Osnutek zakona o združenem delu določa, da delegati v delavskem svetu temeljne, delovne in sestavljene organizacije ne morejo biti izvoljeni za več kot dve leti, poleg tega pa izrecno poudarja, da v ta organ upravljanja nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zaporedoma. Zanimivo je tudi določilo, po katerem tudi glasovi več delegatov temeljne organizacije v delavskem svetu delovne oziroma sestavljene organizacije veljajo kot en glas.

Delavci lahko odpokličejo svoje delegate iz delavskega sveta po postopku, določenem s statutom in zakonom. Uvedbo postopka za odpoklic lahko predlaga tudi sindikalna organizacija.

SKLEPI Z VEČINO GLASOV

Delavski svet sprejema sklepe z večino glasov vseh delegatov, če za odločanje o odločenem vprašanju s statutom ali z zakonom ni predvidena drugačna večina. Sklepe praviloma sprejema z javnim glasovanjem. Statut temeljne organizacije določa, kdaj je glasovanje tajno.

Temeljna organizacija ima enega ali več izvršilnih organov delavskega sveta, ki mu lahko poveri določene naloge, predvsem pa izvrševanje konkretnih nalog, pripravo in poprejšnjo oceno posameznih vprašanj, programov.

Med izvršilne organe, šteje zakon tudi komisije za urejanje razmerij v združenem delu (komisija za delovna razmerja). Obširneje in celovito predloženi osnutek obravnava poslovodne organe. S tem bo rešeno vprašanje ali ima posamezna organizacija individualni in kolegijski poslovodni organ. V organizacijah združene

ga dela, v katerih delavski sveti ali drugi enakovredni organi, volijo poslovodne organe bodo izbrali le eno od obeh možnosti. Tako bomo v OZD imeli ali individualni organ (direktor), oziroma kolegijski poslovodni organ s predsednikom, ki ima v glavnem enak položaj kot direktor. Podrobneje je v zakonu določen postopek izbire, kandidiranja in imenovanja poslovodnih organov. Kandidate bo poslej izbirala posebna (tripartitna) komisija, sestavljena iz predstavnikov delavcev temeljne organizacije, sindikalne organizacije in družbene skupnosti (občine). Zakon določa, da ne morejo biti imenovani za poslovodni organ, predsednika ali člana kolegijskega poslovodnega organa tisti, ki so kaznovani zaradi prestopkov proti družbeni lastnini, gospodarstvu in pa delavci kaznovani zaradi političnih prestopkov.

OBVEŠČANJE DELAVCEV

V tretjem poglavju četrtega dela osnutka zakona o združenem delu obravnava obveščanje delavcev. TOZD so dolžne zagotoviti redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavcev, ki jim mora biti vsebinsko in oblikovno dostopno. Delavci morajo biti na ta način obveščeni o celotnem poslovanju OZD ter njenem materialno finančnem stanju o pridobivanju in delitvi dohodka in o uporabi sredstev, o rezultatih, doseženih z združevanjem sredstev iz minulega dela in drugo.

Način obveščanja delavcev in roke obveščanja kot tudi vprašanja, o katerih je treba delavce obveščati, določajo zakon, statut in drugi samoupravni splošni akti OZD. Enako določajo tudi, kateri organi so odgovorni za obveščanje delavcev.

Posebno določilo osnutka zakona o združenem delu pravi, da so pravice delavcev kršene, če delavski svet in drugi organi OZD, delavci in sindikalna organizacija niso obveščeni.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

Posebno poglavje osnutka za-

kona o združenem delu določa, da imajo delavci v temeljnih organizacijah pravico in dolžnost uveljaviti samoupravno delavsko kontrolo. Delavski svet OZD mora vsem delavcem omogočiti vpogled v dokumente, spise in poročila.

Organ samoupravne delavske kontrole se oblikuje tudi v delovni organizaciji, sestavljeni organizaciji »zadruzi, banki« v samoupravni interesni skupnosti.

Kandidatno listo za člane samoupravne delavske kontrole določijo in kandidacijski postopek, izvede sindikalna organizacija. Nadaljevanje na 11. strani

DRUŽBENI DOGOVOR, SAMOUPRAVNI SPORAZUM, SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

V šestem poglavju četrtega dela osnutek zakona o združenem delu obravnava družbeni dogovor, samoupravne sporazume in druge samoupravne splošne akte.

Samoupravni sporazumi in družbeni dogovori imajo temeljni značaj in pomenijo osrednjo obliko urejanja medsebojnih odnosov ter usklajevanja interesov delavcev v združenem delu.

Samoupravni splošni akti morajo biti v skladu z ustavo in ne v nasprotju z zakonom.

Osnutek zakona ureja tudi postopek samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja. Postopek za sprejem splošnega akta mora biti javen in objavljen preden stopi v veljavo.

Z družbenim dogovorom se zagotavlja in usklajuje samoupravno urejanje družbenoekonomskih in drugih družbenih odnosov, zlasti odnosov v sistemu planiranja, osnov za merila za delitev in razporejanja dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev ter drugo. Družbeni dogovor je lahko le podlaga za sklepanje samoupravnih sporazumov in za sprejem drugih splošnih aktov, s katerimi se usklajujejo skupni interesi in urejajo medsebojni odnosi. Osnutek zakona razčlenjuje tudi predmet samoupravnega sporazumevanja. Temeljni subjekti samoupravnega sporazumevanja so delavci in delovni ljudje, torej nosilci samoupravnih pravic, dolžnosti in odgovornosti.

Samoupravni sporazum o združitvi dela delavcev v TOZD je po svoji naravi temeljni samoupravni splošni akt, s katerim določajo delavci medsebojne pravice, dolžnosti in odgovornosti pri združevanju dela v TOZD in organizirajo TOZD.

TRAJANJE VELJAVNOSTI SPORAZUMA

Glede prenehanja veljavnosti samoupravnega sporazuma je predvidena možnost, da trajanje veljavnosti sporazuma določijo udeleženci v sporazumu in s tem, da lahko vsak udeleženec pod sporazumsko dogovorjenimi pogoji odpove svojo udeležbo v sporazumu.

Poleg družbenega dogovora in samoupravnega sporazuma se odnosi v OZD urejajo tudi z drugimi samoupravnimi splošnimi akti, kot so statut, pravilnik in drugi splošni akti. V osnutku zakona pa je v zvezi s temi akti opredeljeno načelo medsebojne povezanosti vseh samoupravnih splošnih aktov v organizacijah združenega dela.

V osnutku zakona je pomembno tudi določilo, v katerem je OZD obvezna usklajevati vsebino svojih samoupravnih splošnih aktov z obveznostmi, ki jih je prevzela s samoupravnim sporazumom po sprejetju svojih samoupravnih aktov.

Temeljni samoupravni splošni akt je samoupravni sporazum o združevanju, ki ureja najvažnejša vprašanja s področja družbenoekonomskih in drugih odnosov

med delavci. Z njim morajo biti v skladu statut in vsi drugi splošni akti.

OZD je obvezna usklajevati vsebino svojih samoupravnih splošnih aktov z obveznostmi, ki jih je prevzela s samoupravnim sporazumom po sprejetju svojih samoupravnih aktov.

DRUŽBENO VARSTVO

V sedmem poglavju četrtega dela osnutek zakona o združenem delu obravnava oblike in ukrepe družbenega varstva.

Če so v organizaciji združenega dela bistveno usklajeni samoupravni odnosi ali huje okrnjeni družbeni interesi, ali če organizacija združenega dela ne izpol-

njuje z zakonom določenih obveznosti, sedaj skupščina družbenopolitične skupnosti sprejmečasne ukrepe družbenega varstva.

Osnutek zakona o združenem delu pojasnjuje, kdaj so bistveno skaljeni samoupravni odnosi, in sicer predvsem:

če je delavcem odtegnjena pravica, da v temeljni organizaciji odločajo u ugotavljanju in razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebno in skupno porabo, če delavcem ni zagotovljeno redno, resnično in popolno obveščanje, če ni zagotovljeno uveljavljanje samoupravne delavske kontrole in drugo.

Družbeni interesi so huje prizadeti, če organizacija združenega dela ne sprejme plana v določenem roku, če z razporejanjem

čistega dohodka oziroma z delitvijo sredstev za osebno in skupno porabo krni načelo delitve po delu ali kali potek družbene produkcije.

Pobudo začasne ukrepe družbenega varstva zoper organizacijo združenega dela lahko dajo zbor delavcev TOZD, organ samoupravne delavske kontrole, sindikalna organizacija, družbeni pravobranilec samoupravljanja, služba družbenega knjigovodstva, ustanovitelj OZD, pristojni organ skupščine družbenopolitične skupnosti, sodišče in upniki.

Poseben del osnutka zakona o združenem delu je posvečen kazensko — pravni zaščiti. V tem delu so naštetih gospodarski prestopki in prekrški ter predpisane kazni za organizacije združenega dela in odgovorne ljudi. M. P.

Razprava o osnutku zakona o združenem delu v AK Maribor

Tako kot v večini drugih delovnih organizacij, je tudi v naši delovni skupnosti ves junij potekala razprava o osnutku zakona o združenem delu. Do sedaj nobenemu zakonu, tudi ustavi nismo posvetili toliko časa in prostora kot omenjenemu osnutku. Odziv delovnih ljudi na zborih in tehtne pripombe na posamezna določila omenjenega akta, so jasno izražala dejstva, da se delovni ljudje čedalje bolj zavedajo, da morajo prevzeti svoje dolžnosti in pravice, če hočejo, da jim koristijo.

Že pred začetkom razprav smo izdelali podrobno analizo o organiziranosti in samoupravljanju v Agrokombinatu, v kateri je prikazana rešitev za prilagoditev nove organizacije namenom osnutka zakona o združenem delu.

Analiza je pokazala, da je TOZD Kmetijstvo, glede na heterogen poslovni predmet, dislocirane obrate in število zaposlenih, neustrezno organiziran ter da je potrebno organizacijo izpeljati v skladu s potrebami.

ZANIMANJE ZA MEDSEBOJNA RAZMERNJA DELAVCEV

V razpravi so se delovni ljudje največ zanimali za določbe osnutka, ki obravnava medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, združevanje v kmetijske zadruge in druge oblike združevanja ter o odnosih o delitvi in razporejanju dohodka. Skorajda enotno so podprli uvedbo člena kazni za hujske kršitve delovnih dolžnosti, predlagali pa so, da zakonodajalec v členu 171 osnutka določi zgornjo mejo denarne kazni, kajti izrazili so bojazen, da bo v začetku uporabe zakona zaradi neuskajenih meril denarna kazen za podobno stopnjo krivde različno določena. Ugodno so tudi ocenili trdno določene določbe 190. člena, ki obravnavajo prenehanje lastnosti delavca v združenem delu, zlasti pa 3. točko omenjenega člena, ki določa, da delavcu preneha delovno raz-

merje, če noče delati na delovnem mestu, ki mu je ponujeno, ustreza pa njegovi izobrazbi in drugim zmožnostim oziroma če se noče dokvalificirati ali prekvalificirati.

Omeniti namreč moramo, da je delovna skupnost doslej imela precejšnje težave pri razporejanju delavcev z enega delovnega mesta na drugo, zaradi togih zakonskih določb in predvsem prakse sodišč v delovnih sporih.

PRIPRAVNISKA DOBA IN RAZPOREDITEV NA DELOVNO MESTO

Grajali so določbe predzadnjega odstavka istega člena, ki določa, da pripravniku preneha delovno razmerje v temeljni organizaciji po preteku pripravniške dobe, če ga ni mogoče razporediti na ustrezno delovno mesto. Večina je mnenja, da se s tem odpira možnost zlorabe in zapostavljenosti pripravnikov. Menijo, da temeljna organizacija sprejme pripravnike na podlagi plana potreb kadrov ter je nesmiselno, da po uspešno končani pripravniški dobi ugotovi, da ga ne rabi. Boje se, da bo to eden od neučinkovitih načinov za odstranitev iz delovne organizacije mladih strokovnjakov, ki so sicer po svojih strokovnih sposobnostih zadovoljili, so se pa tekom pripravniške dobe zamerili določenim vodilnim strukturam. Dejstvo je, da mladi ljudje izražajo lastna stališča bolj

odkrito in glasno, zaradi česar je tudi večja možnost, da postanejo za nekatere nezaželjeni v delovni sredini.

KMETIJSKE ZADRUGE IN ZDRUŽITEV V TEMELJNE ORGANIZACIJE

Prav tako so pripombe in predlogi za spremembo 257. in 258. člena osnutka. V kolektivu namreč menimo, da ni razloga, da se kmetijske zadruge ne bi mogle združiti kot temeljne organizacije z delovnimi organizacijami, ne da bi morale menjati status.

Ta problem je pri nas še bolj pereč zaradi tega, ker zaradi TOZD KZ Maribor podjetje še ni vpisano v sodni register. Delavci so grajali tudi poglavje o kazenskih določbah, zlasti dejstvo, da ni določena spodnja meja kazni za odgovorne osebe, kar bo lahko po mnenju delavcev izigravati smisel zakona v korist kršilcev zakonskih določb.

Splošno obstoja mnenje, da bo z uveljavitvijo zakona o združenem delu marsikatera materija bolj življenjsko in matančno urejena ter da bo dopolnjena marsikatera pravna praznina. JURE PLEIČ

Prispevek v
»Naši poti«
je tudi dokaz vaše
delovne marljivosti.

Uredništvo

Pregled nad nekaterimi novostmi v osnutku zakona o združenem delu

(Nadaljevanje in konec)

Odškodninska odgovornost delavcev

Osnutek zakona o združenem delu ureja tudi odškodninsko odgovornost delavcev za škodo, ki jo povzročijo v zvezi z delom na delovnem mestu.

Določila o odškodninski odgovornosti niso nova, so pa nekoliko dopolnjena.

Kakor že po dosedaj veljavnih predpisih in samoupravnih sporazumih, ki urejajo področje odškodninske odgovornosti, je tudi po določitvi osnutka zakona delavec odškodninsko odgovoren, če pri delu ali v zvezi z delom **name-noma ali iz skrajne malomarnosti** povzroči materialno škodo TOZD, oziroma v skupnih službah, mora povzročeno škodo povrniti. Prav tako je odgovoren za nastalo premoženjsko škodo, če jo je povzročil sam ali skupaj z drugimi delavci z naklepnim kaznivim dejanjem.

Dosedanji predpisi so urejali to področje tako, da je moral delavec škodo povrniti le v dejanskem obsegu oziroma v obsegu, ki jo je ugotovila posebna komisija po strokovni oceni. Višino ugotovljene škode pa je morala komisija vselej podrobno razčleniti.

Sedanji osnutek zakona pa pooblašča TOZD in druge organizacije združenega dela, da le-te smejo v svojem samoupravnem splošnem aktu, s katerim se urejajo medsebojna delovna razmerja določiti tudi **pavšalni znesek** odškodnine za škodo, ki so jo povzročili delavci, če škoda vpliva na delovni proces in izpolnjevanje obveznosti drugih delavcev, natančnega zneska pa ni mogoče ugotoviti ali pa bi njegovo ugotavljanje povzročilo nesorazmerne stroške.

Predlagatelj osnutka ima prav gotovo namen uvesti možnost, da TOZD ali druga organizacija združenega dela naloži obveznost povrnitve škode, ki je nastala zato, ker nek delavec — član delovne skupnosti, zlasti vodilni ali strokovno-tehnični, ni opravil zadovoljivo ali pravočasno svoje delovne naloge, od katere je odvisen začetek oziroma nadaljevanje nekega delovnega procesa, ki ga morajo izvesti drugi delavci.

(Npr.: Delavec komercialne ni nabavil pravočasno ali v dovoljnih količinah semen, umetnih gnojil ali drugega reprodukcijskega materiala, ki je potreben za opravljanje jesenske ali spomladanske setve. Zaradi tega je bilo delo opravljeno z zamudo ali pa zaradi nastopa slabega vremena sploh

ni bilo opravljeno, čeprav je bila ta proizvodnja planirana in ni bilo drugih ovir, ki bi iz objektivnih razlogov onemogočile nabavo. Ni dvoma, da je nastala materialna škoda, vendar pa ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, kolikšna je ta škoda, saj smo spomladni to zemljišče zasejali ali zasadili z drugo kulturo, bodisi z jarimi žiti ali okopavinami, ki so nam dale prav tolikšen ali celo višji čisti dohodek).

Kolikšna je v takem primeru dejanska škoda bi npr. lahko ugotovili le tedaj, če bi bili za planirani pridelek ozimnih žit pogodbeno vezani in bi nas naročnik prisilil k izpolnitvi pogodbe, s katero smo se zavezali za **točno določeno vrsto, kakovost in količino ozimnih žit** ter čas dobave, mi pa take naročene proizvodnje ne bi realizirali.

V samoupravnem splošnem aktu TOZD bodo tedaj morali biti določeni konkretni primeri in pogoji, kakor tudi višine pavšalnih zneskov odškodnine, ki jih bo pristojni organ (komisija) smel naložiti v plačilo takemu komercialnemu oziroma drugemu odgovornemu delavcu.

Če bi pa po oceni TOZD bila take vrste škoda znatno višja od pavšalno določenega zneska, tedaj bo TOZD kljub temu lahko zahtevala, da ji tak delavec povrne poln znesek dejansko nastale škode.

Naložitev plačila pavšalnega zneska odškodnine ne izključuje pravice organa, da delavcu naloži hkrati tudi plačilo denarne kazni kot enega izmed ukrepov, ki jih je dopustno izreči delavcu za določene vrste hujše kršitve delovne obveznosti.

Varstvo pravic delavcev iz medsebojnih razmerij pri delu

Na tem področju predlagatelj osnutka predvideva nekoliko spremenjene roke, v katerih ima delavec pravico vložiti zahtevo za varstvo svojih pravic, zoper odločbe prvostopnih organov, tj. pritožbo na drugostopni organ v TOZD ali pa zahtevo za pravno varstvo (predlog — tožbo) na sodišče združenega dela.

Po sedaj veljavnem predpisu je moral delavec, ki ni bil zadovoljen z odločitvijo nekega organa, ki je odločal o njegovi pravici, zoper tako odločbo vložiti pritožbo v roku 15 dni od dneva, ko mu je bila vročena, drugostopen organ pa jo mora rešiti v nadaljnjem roku 30 dni, sicer se šteje, da je bila pritožba negativno rešena.

Po osnutku zakona sta ta roka spremenjena toliko, da ima priza-

deti delavec pravico vložiti tožbo zoper vse prvostopne odločbe ali sklepe v roku 30 dni od dneva, ko mu je bila taka odločba vročena oziroma, ko je na kak drug način zvedel za kršitev svojih pravic; drugostopen organ, kar bo v večini primerov delavski svet TOZD, pa mora o taki zahtevi odločiti že v roku 15 dni od dneva vložitve zahteve.

Pomembna posebnost je tudi v tem, da sme postopek za varstvo delavskih pravic začeti sindikat; če je kršena splošna samoupravna pravica delavca, pa delavec ne začne postopka za varstvo svojih pravic ali pa odkloni, da bi ga sindikat zastopal.

Gre torej za pravico sindikata, da tudi mimo volje prizadetega delavca uveljavlja njegove pravice.

Prenehanje delovnega razmerja

Posebna novost na tem področju je, da pripravniku lahko preneha delo v TOZD po poteku pripravniške dobe, če ga ni mogoče razporediti na ustrezno delovno mesto.

Druga in bistvena novost je tudi v tem, da bo organizacija združenega dela s svojim samoupravnim splošnim aktom lahko predpisala primere in pogoje, kdaj lahko preneha delo (kdaj delavci lahko odpovedo delo) tistemu delavcu oziroma tistim delavcem v organizaciji združenega dela, ki so s svojim neodgovornim ravnanjem in odnosom do dela oziroma delovnih nalog povzročili, da je njihova organizacija združenega dela prišla v take ekonomske težave, zaradi katerih bi nekateri delavci ostali brez dela.

Nova je tudi določba, da delavcu preneha delovno razmerje **že po samem zakonu**, če noče dati pismene izjave o tem, da sprejema **samoupravni sporazum o združevanju dela delavec v TOZD**. V takem primeru mu preneha delo z dnem, ko je odklonil podpis izjave oziroma najpozneje zadnjega dne, do katerega bi moral dati pismeno izjavo.

b) Upravljanje družbenih sredstev

Osnutek zakona definira, kaj razumemo pod pojmom »družbena sredstva« kot družbena lastnina, dalje, katera produkcijska in druga sredstva ter proizvodi združenega dela, sredstva za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb, naravna bogastva in dobrine v splošni rabi, so družbena lastnina.

V nadaljevanju tudi razčlenjuje, katera sredstva in stvari je šteti za osnovna sredstva in katera sredstva se štejejo za obratna sredstva.

To področje sedaj urejajo številni drugi zakoni in na podlagi teh zakonov izdani predpisi.

Za člane delovnih skupnosti v TOZD Kmetijstvo, Gozdarstvo in drugih podobnih TOZD, je zelo pomembno to, da zemljišča in gozdovi ne bodo več osnovna sredstva TOZD, ki z njimi upravljajo, marveč so le naravni pogoji za delo.

Zemljišča in gozdovi so torej glede na svojo naravo in pomen uvrščena med druga naravna bogastva, kot so vode, vodni tokovi,

morje in morske obale, rude in druge rudninske surovine, kakor tudi divjačina, ribe in druge vodne živali ter naravna bogastva morskoga dna in podzemlja.

Taka uvrstitev zemljišč in gozdov pa bo tudi bistveno spremenila doseganje ekonomsko vsebinsko pravnega prometa z zemljišči in gozdovi, ki so v družbeni lastnini, zlasti še takrat, kadar bodo opravljale medsebojni pravni promet organizacije združenega dela in druge družbenopravne osebe.

Osnutek zakona namreč predvideva, da bo kmetijska in stavbna zemljišča, gozd in gozdna zemljišča, ki so družbena lastnina mogoče prenesti na drugo delovno ali drugo organizacijo, ki ima lastnost družbenopravne osebe, brez plačila kupnine v dotedanjem smislu (neodplačno); kupnino pa bo treba plačati le do višine vrednosti, ki jih je organizacija združenega dela ali druga organizacija vložila v zemljišče, ki ga prenaša na drugo organizacijo (družbenopravno osebo).

Iz tega sledi, da bo pravni promet z navedenimi zemljišči med družbenopravnimi osebami (organizacijami združenega dela in drugimi organizacijami), ki imajo lastnost pravne osebe, v prihodnje drugačen od pravnega prometa (prodaje, nakupa, menjave zemljišč in gozdov), ki bo veljal za tak promet med družbenopravnimi osebami in zasebnimi lastniki ali civilnopravnimi osebami na eni strani ali med zasebnimi lastniki oziroma med zasebnimi lastniki in civilnopravnimi osebami na drugi strani, kjer naj bi veljal dosedanja sistem tudi v prihodnje.

Zato bodo družbeno-pravne osebe po sprejetju tega zakona morale voditi trajno ter točno operativno in finančno knjigovodsko evidenco o svojih vlaganjih v posamezna kmetijska in stavbna zemljišča, gozdove in gozdna zemljišča, z vsemi potrebnimi temeljnimi, tako da bodo v primeru prenosa po pogodbi ali upravni odločbi na drugo družbeno pravno osebo lahko dokazovale z verodostojnimi podatki vrste in višine investicijskih in drugih vlaganj v kmetijska in stavbna zemljišča ter v gozdove in gozdna zemljišča.

Vse navedeno velja za opravljanje pravnega prometa tudi tedaj, kadar bi tak promet opravljale medseboj TOZD, ki so v sestavi delovne organizacije ali kmetijske zadruge oziroma druge organizacije.

Odgovornost za obveznost

Osnutek zakona uvaja nekatere novosti s področja odgovornosti za obveznosti TOZD, delovnih organizacij, ki imajo v svoji sestavi TOZD, kakor delovnih organizacij, ki nimajo TOZD, zlasti pa še, kako bo urejena odgovornost za obveznosti takrat, kadar se bo neka TOZD izločila iz sestave delovne organizacije in se konstituirala kot delovna organizacija ali se pripojila k drugi TOZD oziroma postala samostojna TOZD ali stopila v sestavo druge delovne organizacije kot TOZD. Predlagatelj osnutka je omejil doseganje pravico delavcev delovnih skupnosti TOZD, da v vseh pri-

IZ PRAVNIŠKE PRAKSE

PREGLED NAD NEKATERIMI NOVOSTMI

Nadaljevanje z 12. strani

merih popolnoma avtonomno dogovarjajo obliko in obseg svoje odgovornosti za obveznosti delovne organizacije, v katere sestavi so oziroma obliko in obseg odgovornosti za obveznosti drugih TOZD, ki so v sestavi iste delovne organizacije in določi konkretne primere, kdaj velja neka oblika in obseg odgovornosti že po samem zakonu in kdaj lahko obliko in obseg odgovornosti za obveznosti dogovarjajo s samoupravnimi sporazumi. Glede odgovornosti za obveznosti TOZD ali delovnih organizacij je še pomembna novost, ki ima namen biti družbeno sredstvo, kakšno pravno varstvo bo uvedeno nad družbenimi sredstvi in kateri organi so pristojni za urejanje pravne zaščite družbenih sredstev.

V nadaljevanju pa osnutek zakona nedvomno definira, kaj so družbena sredstva, razen tega pa pove, kdaj nekaj stvar preneha biti družbeno sredstvo, kakšno pravno varstvo bo uvedeno nad družbenimi sredstvi in kateri organi so pristojni za urejanje pravne zaščite družbenih sredstev.

c) Povezovanje osebnega dela v sistem samoupravno združenega dela

Združevanje kmetov v kmetijske zadruge in druge oblike združevanja

Osnutek zakona o združenem delu je vključil v svoj okvir tudi združevanje kmetov v kmetijske zadruge in druge oblike združevanja kmetov in združevanje samostojnega osebnega dela s sredstvi, ki so lastnina občanov, z združenim delom z družbenimi sredstvi.

Glede združevanja kmetov v odnosih trajnejšega sodelovanja z organizacijami združenega dela, kakor tudi sodelovanje posameznih kmetovalcev s kmetijskimi zadrugami in organizacijami združenega dela lahko ugotovimo, da se na tem področju pripravljajo obsežnejši premiki z namenom reorganizacije sedanjih organizacijskih oblik kmetijskih zadrug in obratov za kooperacijo v kmetijstvu in obratu za kooperacijo, za gospodarjenje z gozdovi v zasebni lastnini, vse z namenom, da bi se kmetovalci lažje vključevali v združeno delo in sodelovali z delavci kot enakopravni proizvajalci ter upravljalci.

Ker so prav s tega področja v teku širše razprave zlasti o tem, kako v prihodnje organizirati vključevanje zasebnega sektorja kmetijstva in gozdarstva, zlasti pa še kako kmetovalca vse bolj organizirati ter ga glede pravic izenačiti z delavcem, ki je v delovnem razmerju, v tem sestavku ne bom podrobneje razčlenjeval nekaterih novosti, ki jih prinaša osnutek zakona, marveč bom skušal sodelavce, zlasti pa še kmetovalce, seznaniti v eni od prihodnjih številčk »Naše poti«, ko bodo že sprejeti zanesljivejši zaključki.

Združevanje samostojnega osebnega dela s sredstvi, ki so lastnina občanov, z združenim delom in z družbenimi sredstvi

Osnutek zakona predvideva dve obliki združevanja samostojnega osebnega dela in sicer v obrtno in druge zadruge ter pogodbene organizacije združenega dela.

Do sedaj smo s tega področja zelo dobro poznali zlasti obrtne zadruge.

Zato predlagatelj osnutka ni podrobneje razčlenjeval teh oblik združevanja obrtnikov, marveč je le določil, da imajo delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in s sredstvi, ki so njihova lastnina ter če združijo svoje delo in sredstva v obrtno ali drugo zadrugo, pri delu, pridobivanju in delitvi dohodka ali pri drugih medsebojnih odnosih v zadrugi in v različnih odnosih kooperacije ter v drugih oblikah poslovnega sodelovanja z organizacijami združenega dela takšne pravice, obveznosti in odgovornosti kot kmetje v kmetijski zadrugi; njihove zadruge pa enak položaj kot kmetijske zadruge.

Kot druga in nova oblika je z osnutkom zakona določena možnost, da lahko zlasti obrtnik oziroma obrtni mojster združi svoja sredstva (stroje, naprave in priprave, poslovne prostore, denar, prevozna in druga sredstva in podobno) ter svoje delo, z delavci, ki so že pri njem zaposleni in drugimi delavci, ki se bodo kasneje vključili v delo pri tej, to je pogodbeni organizaciji združenega dela.

Tak obrtnik — lastnik sredstev, ki se odloči, da bo združil svoja delovna in druga sredstva ter delo z drugimi delavci z namenom, da organizirajo in ustanovijo skupno podjetje, to stori s sklenitvijo pogodbe o ustanovitvi take delovne organizacije.

Osnutek zakona pa mu tudi že vnaprej zagotavlja, da ima v tej, tako ustanovljeni organizaciji, pravico voditi poslovanje, torej ima pravico, da postane poslovodja, upravnik oziroma direktor take delovne organizacije; poslovanje pa seveda mora voditi po določenih pogodbah o ustanovitvi take delovne organizacije, s katero bodo dogovorjene tudi druge njegeve pravice in obveznosti, zlasti pa še pravica, pogoji in način odplačila vrednosti sredstev, ki jih je tak obrtnik — lastnik vložil v pogodbeno organizacijo združenega dela.

Po osnutku zakona bo pogodbo o ustanovitvi tako imenovane pogodbene organizacije združenega dela sklenil tak lastnik sredstev, ki bo seveda že v svojstvu poslovodja in pooblaščen predstavniki pristojne občine, sindikata in gospodarske zbornice. Z republiškim oziroma pokrajinskimi zakoni bo podrobneje predpisano, kateri organi bodo pooblastili svoje predstavnike za sklenitev pogodbe in obseg njihovih pooblasti.

Ker taka organizacija torej nastane s sklenitvijo pogodbe o združitvi dela in sredstev, ima torej tudi naziv »pogodbena organizacija združenega dela«.

Predlagatelj osnutka je pri tem seveda omejil pravico takega lastnika v tem, da lahko združi svoja sredstva in delo, samo v eno organizacijo.

Delovna razmerja v taki pogodbeni organizaciji združenega de-

la, kakor tudi druge pravice, obveznosti in odgovornosti natančneje uredijo poslovodje in delavci s samoupravnim sporazumom o združitvi.

Glede na to, da to področje zanima bolj zasebne lastnike sredstev, zlasti še obrtnike, manj pa nas, ki smo še v delovnem razmerju, ni potrebe, da bi o tej zadevi podrobneje razpravljali.

IVAN KRAJNC

OSNUTEK ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Javna razprava v Agrokombinatu Lenart

Akcijo za izvedbo javne razprave o osnutku zakona je prevzel sindikat, ki se je že na začetku aktivno vključil v priprave. Da bi razpravo lažje usmerjali, je občinski sindikalni svet pripravil dvodnevni seminar za vse usmerjevalce. Občinski sindikalni svet je zadalžil posameznike in organiziral skupine, ki so bile zadolžene za posamezne TOZD, krajevne skupnosti, osnovne šole in druge.

V naši delovni organizaciji je bila sklicana razširjena seja konference sindikata delovne organizacije, na kateri je tekla razprava o organiziranju javne razprave. 11. junija je bila ponovno sklicana konferenca osnovnih organizacij sindikata, na kateri je bil sprejet program poteka javne razprave osnutka zakona o združenem delu. Poudarjeno je bilo, da naj bo razprava v času, ko bo zagotovljena prisotnost večine delavcev. Pri tem pa je bilo potrebno upoštevati tudi specifičnost dela posameznih TOZD, glede na možnost izbire časa. Sklenjeno je bilo, da bo javna razprava v naši delovni organizaciji po vseh TOZD, v obratu kooperacija-kmetijstvo in v delovni skupnosti skupnih služb, v času od 17. do 30. junija 1976. Na zborih so bile predlagane novosti in spremembe, ki jih

prinaša zakon. Pristopili smo k izdelavi analiz, da ugotovimo, kako imamo usklajeno samoupravno organiziranost, splošne akte, samoupravljanje, odnose med TOZD, planiranje in drugo, kar nam prinaša osnutek zakona.

V analizi bo obdelano tudi sedanje stanje gospodarjenja, s poudarkom na stabilizaciji, usmeritvi za naslednje obdobje: produktivnosti, dohodkovnih odnosih itd. Izdelane analize bodo obravnavale osnovne organizacije sindikata, jih ocenile in dale nanje tudi svoje pripombe in ocene.

Po izdelavi analiz bomo začeli pripravljati posamezne akte v smislu osnutka zakona o združenem delu tako, da bomo po sprejetju zakona imeli v glavnem že pripravljene in usklajene splošne akte, ki jih predvideva osnutek zakona.

LEOPOLD HAMERŠAK

HO-RUK s seje uredniškega odbora

Karikatura, ki je bila objavljena v prejšnji številki »Naše poti«, z rebusom na smerokazu »GLAŽUTA«, predstavlja uredniški odbor, ki je zasedal na Glažuti in sicer z namenom, da bi si ogledal lokacijo za morebitno skupno akcijo ureditve stare stavbe, last Agrokombinata Maribor, za zimko rekreacijo.

Tej seji so prisostvovali dr. Cvetko Doplihar, Marjan Simon, Leopold Hameršak, Da-

nijel Šprah, Ivanka Furek, Maks Budja, Jože Murko, Jože Vrabl, Mihaela Pišek, Silva Gorjup in Franc Tetičkovič (kot jih prikazuje od leve proti desni karikatura).

Ob vračanju navkreber pohorskih vzpetin, so s kupnimi močmi in s sozdovsko solidarnostjo skupno in srečno pripotovali na vrh.

Karikatura je delo Ivana Rotmana iz »Košakov« TMI Maribor.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

V AGROKOMBINATU MARIBOR

Potreba po izvajanju samozaščite je bila v podjetju prisotna že ves čas obstoja. Konkretno obliko in afirmacijo pa je dobila z izidom zvezne in republiške ustave. Na osnovi ustav je kolektiv v letu 1975 sprejel samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti.

Samoupravni sporazum predvideva ukrepe, ki jih je potrebno izvajati za zaščito tajnih podatkov, zavarovanju premoženja in življenja ljudi, nakazuje odnose članov kolektiva s tujci, določa merila, ki jih je upoštevati v poslovnih odnosih, nakazuje osebno odgovornost za izvajanje posameznih samozaščitnih ukrepov in drugo.

Pomanjkljivost samoupravnega sporazuma je delno v tem, da morda obravnava problematiko družbene samozaščite nekoliko preozko. Posebno ne obravnava specifičnosti obmejnega položaja podjetja in vseh samozaščitnih ukrepov, ki bi bili glede na to potrebni. Premalo je tudi obdelano področje izvajanja zaščite in kontrole ter samou-

pravljanja v delovni organizaciji.

Kljub pomanjkljivostim pa sporazum ob dodatnem izobraževanju in informiranju zadovoljivo služi svojemu namenu.

DELAVSKA KONTROLA

Podjetje ima tudi izdelan samoupravni sporazum o formiranju in delovanju delavske kontrole. Na osnovi tega so po TOZD izvoljeni odbori samoupravne delavske kontrole, ki uspešno delujejo od svoje izvolitve naprej. Vsak odbor si je sestavil program dela, ki določa naloge in izvajalce. Odbori pri svojem delu niso naleteli na posebni odpor vodilnih in vodstvenih delavcev. Nujno pa je, da bi

službe in vsi člani kolektiva bolj tesno sodelovali pri delu odborov.

Odbori so o svojem delu poročali samoupravnim organom. Za izvajanje specifičnega področja kontrole materialnega poslovanja je v delovni organizaciji organiziran referat za interno kontrolo. Področje dela interne kontrole je normativno urejeno s pravilnikom.

V AKCIJI VSI ČLANI KOLEKTIVA

Za dosledno in kompleksno izvajanje družbene samozaščite na celotnem področju, ki ga zajema družbena samozaščita, pa je nujno v akcijo vključiti vse člane kolektiva. Vsi člani kolektiva bi morali vedeti, kakšne ukrepe morajo v posameznih situacijah podvzeti, da bo njihova akcija kar najbolj učinkovita. Če pa hočemo to doseči, je nujno člane kolektiva bolj dosledno seznaniti z naštetimi normativnimi akti s področja družbene samozaščite, jih temelji-

to seznaniti tudi z drugimi samoupravnimi akti in pravilniki, ki iz njih izhajajo in jih kontinuirano obveščati o dogajanjih v podjetju in izven njega. To pa so naloge, ki niso kampanjskega značaja, temveč jih je treba stalno izvajati. Na tem področju pa nas čaka še dosti dela.

Marjan Simon

delovnih enotah in le te idejno in strokovno usmerjati v njihovem delu.

5. Preveriti in proučiti stanje glede vzdrževanja, hrambe in zavarovanja ter nošenja službenega orožja po TOZD in delovnih enotah.

6. Organizirati predavanje in preiskus v ravnanju z orožjem vseh tistih delavcev, ki so predvideni za zavarovanje družbenega premoženja, v normalnih varnostnih razmerah in v primeru izredne varnostne situacije.

7. Na odgovorna in vodilna delovna mesta kadrovati ustrezne ljudi, s potrebnimi moralno-političnimi kvalitetami.

8. Preprečevati gospodarski kriminal in odstranjevati vzroke negativnih pojavov, pri čemer odigrata posebno vlogo interna delavska kontrola službe za varstvo pri delu in notranja finančno-revijska služba.

9. Dosledno izvajati potrebne ukrepe za zavarovanje pri manipulaciji z gotovino, kar je naloga finančnega sektorja.

10. Izvajati preventivne ukrepe za preprečevanje požarov, pri čemer je treba sodelovati s strokovno službo za varstvo pri delu.

11. Zaostriti režim do tujcev, ki prihajajo v delovno organizacijo, TOZD in v obrat za kooperacijo.

12. Prizadevati si, da bo manj nesreč pri delu.

13. Zaostriti ukrepe in nadzirati izvajanje le teh, na področju varovanja poslovne uradne in vojaške tajnosti raznih podatkov.

14. Z vsakodnevnimi kontakti z delavci pri delu razvijati varnostno kulturo.

15. Boriti se za zakonitost in za samoupravno reševanje medsebojnih odnosov, pri čemer je pomembno, da dosežemo primerno delovno in družbeno disciplino ter potrebno idejnopolitično zavest.

Odbor za družbeno samozaščito je hkrati tudi koordinator dela na področju družbene samozaščite in deluje v povezavi s komisijami za družbeno samozaščito po TOZD.

V KMETIJSKEM KOMBINATU PTUJ

V okviru Kmetijskega kombinata Ptuj deluje 15-članski odbor za družbeno samozaščito. Četrtega junija 1976 je bila prva seja odbora, na kateri so izvolili strokovnega tajnika odbora Staneta Širovnika, referenta za SLO in družbeno samozaščito pri KK Ptuj, obravnavali osnutek zaščitnega načrta za primer izredne varnostne situacije, pregledali oceno vzdrževanja, hrambe, zavarovanja in nošenja službenega orožja, obravnavali in sprejeli poslovnik za delo odbora za družbeno samozaščito in sprejeli program dela.

OSNUTEK ZAŠČITNEGA NAČRTA

Je bil izdelan na podlagi 6. člena odloka o organiziranju in izvajanju družbene samozaščite v občini Ptuj in na podlagi odredbe o organizacijah združenega dela, ki morajo imeti zaščitni načrt.

Zaščitni načrt je sestavljen iz glavnega načrta, ki velja za vse TOZD, obrat kooperacijo in delovne enote in načrtov fizičnega zavarovanja za posamezne TOZD ter delovne enote. Načrti fizičnega zavarovanja TOZD, delovnih enot in obrata kooperacija so zelo določni — konkretni, prirejeni tako, da ustrezajo specifičnim pogojem in razmeram v posameznih TOZD in so sestavni del zaščitnega načrta Kmetijskega kombinata Ptuj.

Glavni načrt vsebuje in obravnava naloge, ki veljajo za vse in jih bodo morali izvajati, tudi v prodajalnah.

HRAMBA, VZDRŽEVANJE, ZAVAROVANJE IN NOŠENJE SLUŽBENEGA OROŽJA

Glede hrambe in vzdrževanja orožja je bilo ugotovljeno, da ga delovne enote hranijo v slabo zavarovanih lesenih omarah, kar je v nasprotju z določilom 25. člena zakona o orožju.

V TOZD oziroma delovnih enotah, v katerih imajo orožje, je potrebno ugotoviti dejansko stanje in preveriti, če so možnosti za varno hrambo orožja v delovnih enotah. Orožje iz delovnih enot, v katerih ni pogojev za varno hrambo, je treba centralno uskladiščiti, še prej pa urediti potreben prostor. Pripraviti je potrebno, da se opravi preizkus znanja v ravnanju z orožjem vseh tistih delavcev, ki so predvideni za zavarovanje družbenega premoženja v delovnih organizacijah, TOZD in delovnih enotah.

OBRAVNAVA IN SPREJEM POSLOVNIKA

Na seji so obravnavali poslovnik za delo odbora za družbeno samozaščito, kjer je urejeno delo in poslovanje navedenega odbora v Kmetijskem kombinatu Ptuj. Poslovnik za delo odbora za družbeno samozaščito je bil sprejet v predlagani obliki. Stopi pa v veljavo takoj po sprejetju.

PROGRAM DELA

Je bil sprejet za čas od 1. maja do konca leta 1976.

Vsebuje pa naslednje naloge:

1. Izdelati osnutek in sprejeti poslovnik za delo odbora za družbeno samozaščito.

2. Izdelati zaščitni načrt za primer izredne varnostne situacije.

3. Nuditi vso potrebno strokovno pomoč TOZD, obratu za kooperacijo in DE pri izdelavi načrtov za fizično zavarovanje objektov in naprav družbenega premoženja.

4. Udeleževati se sestankov komisij za družbeno samozaščito v TOZD, obratu kooperacija in v

Splošni ljudski odpor in družbena samozaščita v „Košakih“

TMI Maribor – Dobra zaščita, manjše izgube

Namen in naloge samozaščite kot sestavine civilne zaščite se torej bistveno razlikujejo od namena in nalog družbene samozaščite. To velja poudariti zato, ker mnogi ne ločijo teh dveh pojmov in ker je za nekatere samozaščita isto kot družbena samozaščita. Kot bomo videli, gre pri samozaščiti za vedenje in ravnanje, s katerim preprečimo nastanek negativnega pojava (fizično zavarujemo objekt) ali da reagiramo na že nastali negativni pojav z namenom, da se odpravijo posledice že storjenega dejanja (represivna samozaščita — storilca kaznujemo, zaplenimo ukradene predmete).

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Naloga družbene samozaščite pa je:

— zaščita družbe v obrambnem in politično-kriminalnem smislu,

— zaščita pred specialno vojno in drugimi oblikami psihološke diverzije,

— zaščita družbenega premoženja in

— zaščita procesa združenega dela in družbenih odnosov na sploh.

Glavna naloga civilne zaščite je, da rešuje ljudi in materialne dobrine pred vojnimi akcijami ter ob naravnih in drugih hudih nesrečah.

Po vsem sodobnem svetu je obveljalo stališče, da se mora prebivalstvo v sodobni vojni samo braniti in varovati pred posledicami vojnih učinkov.

SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN NJEN POMEN

Če gledamo splošno ljudsko obrambo celovito, jo lahko razdelimo na tri glavne dejavnike:

— prvi dejavnik so oborožene sile, ki morajo biti usmerjene predvsem k fronti, točneje rečeno pripravljene za boj;

— drugi dejavnik je civilni sektor, ki se ukvarja z materialno preskrbo oboroženih sil in prebivalstva;

— tretji dejavnik splošnega ljudskega odpora je civilna zaščita.

Sodobne armade, opremljene s številno in najrazličnejšo tehniko, potrebujejo veliko količino goriva, streliva, tehničnih proizvodov, za dopolnjevanje in vzdrževanje bojne tehnike, pa tudi velike količine hrane in osebne opreme za potrebe enot. Vse to mora proizvajati in dobavljati zaledje, le-to pa mora proizvajati tudi še se tisto, kar je potrebno za življenje ljudi in za obnavljanje proizvodnje.

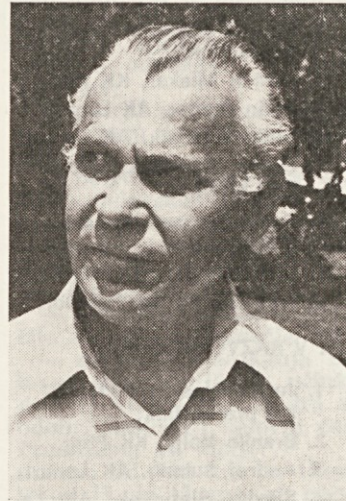
Onesposobiti zaledje za normalno delovanje in preskrbo armade pomeni, hkrati oslabiti borbena moč armade. Od tod tudi skrb dežel, zlasti tistih, ki računajo z napadalno vojno in z bojem na tujem ozemlju, da vzporedno z bojno tehniko, ki je potrebna za neposredno bojno udeleževanje, v stiku s sovražnikovimi oboroženimi enotami, razvijajo in izpopolnjujejo tudi tehniko za

napade na naselja, industrijska središča, objekte, komunikacije in prometna vozlišča, tako na manjših in večjih razdaljah bojne črte.

Letala in rakete so lahko opremljene z istrelki in bojnimi konicami raznih vrst: klasičnimi, rušilnimi, razpršenimi, zažigalnimi, kemičnimi, biološkimi in jdrskimi.

Pri nevarnosti pred bojnim napadom in njegovimi posledicami, ne moremo več govoriti o bojišču, na katerem potekajo bojne operacije, niti o zaledju, ki je varno pred njihovimi posledicami. Bojnemu napadu je izpostavljeno celotno napadeno ozemlje. Zaradi velike gibljivosti sodobnih armad, se boji kopenskih enot zelo hitro gibljejo po ozemlju dežel, ki se vojskujejo. Ozemlje dežel, kjer se vojskujejo, so prebivalci ter grotne dobrine izpostavljeni raznim vojnim posledicam. O tem nam govorijo naslednji podatki. V prvi svetovni vojni je izgubilo življenje skupno 9.800.000 ljudi, od tega 9.300.000 vojakov in 500.000 civilnih prebivalcev. V drugi svetovni vojni pa je bilo 51 milijonov žrtev, od tega približno 24 milijonov (ali 48 %) med civilnim prebivalstvom. Korejska vojna pa je bila katastrofalna za prebivalstvo, v tej vojni je bilo med skupno 9.200.000 žrtvami že 7.782.000 (ali 84 %) civilnih prebivalcev. V vietnamski vojni pa kar 95 % skupnega števila žrtev. Dobro organiziranje in učinkovito funkcioniranje civilne zaščite prinaša precejšnje zmanjšanje izgub. Splošno mnenje je, da je bilo nemško prebivalstvo dobro zaščiten, saj so znašale izgube zaradi bombardiranja le 10 % vseh izgub civilnega prebivalstva. Primeri posameznih mest pa dokazujejo, kolikšnega pomena je bila pripravljenost posameznih mest za zaščito.

Med premalo pripravljena mesta lahko štejemo Hamburg in Dresden v Nemčiji ali Marseill v Franciji. V Hamburgu je bilo po treh bombardiranjih v dveh dneh uničenih 70 odstotkov mesta ter okrog 60.000 mrtvih in 75.000 ranjenih. V Dresdenu, ki je štel 600.000 prebivalcev, je bilo po enem samem bombardiranju okrog 120.000 mrtvih. Samo ob bombardiranju nekaterih taktičnih objektov v Marseillu je bilo nad 5000 mrtvih in nad 6000 ranjenih. V nasprotju s temi prime-

Nikola Maričević

NIKOLA MARIČEVIĆ

ri, pa je bil Stuttgart, mesto z 200.000 prebivalci dobro pripravljen za zaščito in je imel zato ob 50 napadih, ko je padlo nanj blizu 25.000 ton bomb, le okrog 4000 mrtvih. V Brunswicku z 223.000 prebivalci, ki je bilo po 40 bombardiranjih porušenih 42 odstotkov hiš je bilo le 2900 mrtvih. Tudi v Essenu z 216.000 prebivalci je bilo po 272 bombardiranjih porušenih 80 odstotkov hiš in le 7000 mrtvih.

Po nekaterih izračunih, če bi na tisto mesto, ki nima dobro organizirane civilne zaščite bila vržena atomska bomba, bi znašala izguba 43 odstotkov mrtvih. Pri dobro organizirani civilni zaščiti in pravočasnemu alarmu pa le okrog 10 odstotkov.

Ti podatki jasno govorijo o potrebi civilne zaščite, njenem pravočasnem organiziranju in sistematični pripravi na vajah ter strokovnih tečajih, da bi v bodoči vojni in v mirnodobskih pogojih učinkovito delovala (potrebi, poplave, požari in druge elementarne nesreče).

V primeru, da se za oborožene sile mobilizira približno 20 odstotkov prebivalstva, približno 80 odstotkov pa bi ga ostalo za preskrbo civilne zaščite, dobiva komponenta civilne zaščite poseben pomen ob treh vprašanjih:

- a) v vseh merah zaščite,
- b) v samozaščiti,
- c) organizaciji enot civilne zaščite za splošne in strokovne namene.

DELOVANJE CIVILNE ZAŠČITE V »KOŠAKIH« TMI

V »Košakih« TMI je do sedaj posvečeno dovolj pozornosti enotam civilne zaščite ter so doseženi pomembni rezultati.

Del enot civilne zaščite je končal s strokovnimi tečaji. Imamo zelo močne enote civilne zaščite, ki štejejo le 10 odstotkov

zaposlenih. Enote civilne zaščite so tako organizacijsko pripravljene in sicer štab civilne zaščite za vodenje vseh akcij civilne zaščite, splošne enote civilne zaščite pa v vsakem obratu.

V prihodnosti pa moramo posvetiti večjo pozornost opremljanju enot civilne zaščite z materialno tehničnimi sredstvi, ker je to pogoj za uspešno reševanje ljudi in materialnih dobrin.

Ni pa bilo veliko storjeno za samozaščito vsakega posameznika in za mere te samozaščite. Če bi želeli odgovor na to vprašanje, pa bi morali pogledati zakonske predpise in sprejete samoupravne akte.

O tem vprašanju bomo spregovorili v eni od prihodnjih števil Naše poti.

Boljša preskrba s hrano

Slovenija bo zagotovila pogoje za preučitev nalog dogovora o temeljih jugoslovanskega plana za področje agroindustrijskega kompleksa za obdobje 1976—1980 opredeljene kot odgovornost družbenopolitičnih skupnosti za zagotavljanje zadostnih količin hrane in surovin iz kmetijstva za domače potrebe in racionalen izvoz.

Občine bodo z ukrepi davčne politike, s sofinanciranjem nalog pri pospeševanju kmetijstva, ki so opredeljene v družbenih dogovorih, in z ukrepi kmetijske zemljiške politike ter skladno s kmetijskimi prostorskimi plani in družbenimi plani podprle izvajanje planov razvoja v občinah. Za oskrbo večjih središč z živili, predvsem s kmetijskimi izdelki, bodo občinske skupščine oziroma skupščina mesta Ljubljane in skupščina obalne skupnosti poskrbele za organiziranje poslovnih skupnosti kmetijskih, živilsko:predelovalnih in trgovinskih organizacij ter v ta namen v okviru svojih pristojnosti z ukrepi podprle ustrezne programe organizacij združenega dela.

Skupščina SR Slovenije bo na osnovi svojih ustavnih pooblastil in na osnovi nedavnega dogovora predstavnikov vseh republikanskih skupščin v jeseni posebej razpravljala in odločala o medrepubliških dogovorih, s katerimi se prevzemajo materialne obveznosti.

Delavski svet SOZD

Delavski svet SOZD je na svoji 1. seji, ki je bila 25. junija 1976 sprejel naslednje sklepe:

- potrdi se poročilo o volitvah v delavski svet SOZD KPK;

- za predsednika delavskega sveta SOZD KPK se izvoli tov. Stanko KOS, delegat iz AK Maribor;

- za namestnika predsednika delavskega sveta SOZD KPK se izvoli tov. Anton GALUN, delegat iz KK Ptuj, TOZD Tehnoservis;

- v komisije in odbore SOZD se imenujejo naslednji kandidati:

1. V UREDNIŠKI ODBOR:

1. Franc Tetičkovič, KK Ptuj, kot predsednik;
2. Franc Kovačič, AK Lenart;
3. Leopold Hameršek, AK Lenart;
4. Miro Bauman, AK Lenart;
5. Marjan Simon, AK Maribor;
6. Rezika Sajevec, AK Maribor;
7. Boris Rožman, AK Maribor;
8. Jože Murko, TMI Košaki Maribor;
9. Maks Budja, TMI Košaki Maribor;
10. Vekoslava Krašovec, TMI Košaki Maribor;
11. Silva Gorjup, KK Ptuj;
12. Ciril Kolarič, KK Ptuj.

2. V KOMERCIALNI ODBOR:

1. Marjan Brglez, KK Ptuj, kot predsednik;
2. Jurček Mlakar, KK Ptuj;
3. Ervin Šteger, AK Lenart;
4. Miha Vrtačnik, AK Lenart;
5. Stane Vizovišek, »Košaki« TMI Maribor;
6. Franc Šuman, »Košaki«, TMI Maribor;
7. Mirko Vojnić, AK Maribor;
8. Ivan Kaučič, AK Maribor.

3. V RAZVOJNI ODBOR:

1. Jurij Štalcer, KK Ptuj — kot predsednik;
2. Branko Voljč, KK Ptuj;
3. Andrej Šuman, AK Lenart;
4. Slavko Slatinšek, AK Lenart;
5. Cilka Rak, AK Maribor;
6. Martin Kovačič, »Košaki« TMI Maribor.

4. V FINANČNI ODBOR:

1. Marija Magdalenc, KK Ptuj — kot predsednik;
2. Hubert Kac, AK Maribor;
3. Ivan Rotman, »Košaki« TMI Maribor;
4. Alojz Letnik, AK Lenart.

5. V ODBOR ZA SPLOŠNE ZADEVE:

1. Leopold Hameršek, AK Lenart, kot predsednik;
2. Stane Širovnik, KK Ptuj;
3. Marjan Simon, AK Maribor;
4. Jože Murko, »Košaki« TMI Maribor.

6. V ODBOR HRANILNO KREDITNE SLUŽBE:

1. Alojz Veber, KK Ptuj — kot predsednik;
2. Mirko Janžekovič, AK Maribor;
3. Teodor Primec, AK Lenart;
4. Ivan Kramberger, »Košaki« TMI Maribor.

7. V ODBOR ZA KOOPERACIJO:

1. Boris Rožman, AK Maribor, KZ Maribor — kot predsednik;
2. Miran Glušič, KK Ptuj;
3. Franc Mencinger, AK Lenart;
4. Janko Žnidarič, »Košaki« TMI Maribor.

8. V KOMISIJO INTERNE KONTROLE:

1. Jože Štrafela, KK Ptuj — kot predsednik;
2. Franc Sapač, AK Maribor;
3. Anton Belec, »Košaki« TMI Maribor;
4. Simon Radovič, AK Lenart.

- Vzame se na znanje poročilo o pripravah samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD;

- imenuje se komisija za uskladitev samoupravnega spo-

razuma o združitvi delovnih organizacij v SOZD KPK z Zakonom o združenem delu v naslednji sestavi:

1. Ivan Krajnc, KK Ptuj — kot predsednik;
2. Jure Pleič, AK Maribor kot namestnik predsednika;
3. Tatjana Prelog, AK Lenart;
4. Tončka Curič, »Košaki« TMI Maribor;
5. Darja Janžekovič, KK Ptuj — kot tajnik.

- Sprejme se predlog financiranja skupnih služb SOZD in predlog delovnih mest ter ga daje v razpravo in potrditev organizacijam združenega dela. Rok za potrditev je do 15. julija 1976;

- DS SOZD podpira akcijo vpisa posojila za ceste;

- DS sprejme poročilo uredniškega odbora za leto 1975 ter odobrava tudi zastavljeno politiko uredniškega odbora »Naša pot« za izboljšanje vsebine informiranja delavcev v SOZD. Predlaga pa mu, da preuči predlog glede dostave časopisa kmetom — kooperantom in dislociranim obratom;

- predsedniki izvršnih odborov in komisij DS so odgovorni za svoje delo direktorju SOZD in preko njega DS;

- osvoji se predlog, da se razširi poslovodni organ SOZD z raven direktorjev OZD še na: predsednika DS SOZD, sekretarja sveta ZK SOZD in predsednika odbora sindikata SOZD.

Vera Furek

Kmetijski kombinat Ptuj

SKUPNI DELAVSKI SVET

je na svoji 2. redni seji, dne 8. junija 1976 razpravljal in sklepal o:

- poslovnem poročilu KK Ptuj za leto 1975 in ga potrdil;

- sprejel sklep, da se pripravijo dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi dela in sredstev TOZD v KK Ptuj, statuta KK Ptuj in drugih skupnih samoupravnih aktov. Istočasno pa, da se pripravijo dopolnitve in uskladitve statutov in drugih samoupravnih aktov v vseh TOZD KK Ptuj.

Imenoval je komisijo za dopolnitve in uskladitev samoupravnih aktov KK Ptuj v naslednji sestavi:

1. Ivan Krajnc, Delovna skupnost za skupne zadeve, kot predsednik;
2. Katica Kašman, TOZD Farma prašičev;
3. Avgust Drobnič, TOZD Goštinstvo »Breg«;
4. Aleksander Ekart, TOZD Goštinstvo »Haloški biser«;
5. Ciril Sotler, TOZD Gozdarstvo;
6. Jože Skerlovnik, TOZD Gradbeni remont;
7. Janko Mlakar, TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«;
8. Ciril Kolarič, TOZD Kmetijstvo;

9. Miran Glušič, Obrat kooperacija;

10. Vukadin Lović, TOZD Merkur Beograd;

11. Janez Vrečer, TOZD Mlekarna;

12. Feliks Cafuta, TOZD Mizarstvo;

13. Janko Bohak, TOZD Petovalja;

14. Ludvik Turin, TOZD Tehnoservis;

15. Franc Ivančič, TOZD Tovar na močnih krmil in

16. Milan Vogrinec, TOZD Trgovina.

- imenoval koordinacijski odbor za pripravo in vodenje vpisa posojila za ceste v SR Sloveniji pri KK Ptuj;

- vzela na znanje informacijo o pripravah za referendum o samoprispevku za izgradnjo šol s priporočilom, da se v to akcijo aktivno vključijo vsi člani kolektiva;

Uredniški odbor glasila „Naša pot,“

se je sestel 15. junija 1976 v prostorih TOZD Tehnoservis Kmetijskega kombinata Ptuj in razpravljal o vsebini 5. številke Naše poti ter pregledal predlog vsebine 6. številke Naše poti. V zvezi s tem je sprejel naslednja stališča:

- v naslednjih številkah Naše poti bomo objavljali križanke lažje vsebine, ki bodo dostopne širšemu krogu bralcev;

- sprejme se poročilo uredniškega odbora za preteklo leto in

se ga v predlagani obliki predloži delavskemu svetu sestavljene organizacije združenega dela;

- do prihodnje seje uredniškega odbora se pripravijo konkretni predlogi o načinu pridobivanja širšega kroga dopisnikov za Našo pot;

- člani uredniškega odbora se podrobneje seznanijo z osnutkom zakona o združenem delu, zlasti s poglavjem o obveščanju delavcev.

- potrdil predlog, da KK pristopi k podpisu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi konzorcija sladkorne pese,

- potrdil zakupno pogodbo sklenjeno med KK Ptuj — TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice« in »Košaki« TMI Maribor v zvezi z velenjsko trznico;

- potrdil predlog, da KK Ptuj pristopa in podpiše samoupravni sporazum o proizvodnji in porabi premoga v planskem obdobju 1976—1980;

- potrdil predlog za nakup zemljišča v katastrski občini Ptuj za izgradnjo nove mizarske delavnice TOZD Mizarstvo;

- potrdil načrt za družbeno samozaščito pri KK Ptuj;

- potrdil predlog začasne analitične ocene delovnih mest v TGC;

- potrdil informacijo o izgradnji počitniškega naselja na Nerezinah na Malem Lošnju.

Vera Furek

NA DOPUST
VAS NAJ
SPREMLJA
»NAŠA POT«

Delavski svet „Košakov” TMI Maribor

Na sejah delavskega sveta »Košakov« TMI Maribor, ki so bile 17. in 31. maja ter 8. junija 1976, so bila sprejeta naslednja stališča:

- dovoli se, da se evidentirane terjatve od kupcev, ki so zastarele ali neizterljive, zaradi manjkajoče, oziroma pomanjkljive dokumentacije, v znesku 113.218,55 din odpišejo v breme popravka vrednosti terjatev, iz naslova terjatev s prekoračenim zakonskim rokom ali iz naslova nepotrjenih odprtih postavk — konta 127;

- najame se kredit iz družbenih sredstev pri Kreditni banki Maribor za:

- nakup štirih družbeno najemnih stanovanj v znesku 816.084,- din

- za kreditiranje delavcev za prodajo individualnih stanovanjskih hiš v znesku 590.000,- din

- za kreditiranje delavcev za rekonstrukcijo stanovanj in

stanovanjskih hiš v zasebni lastnini v znesku 120.000,- din — po 3,5 odstotni letni obrestni meri in 10 letnim rokom vračila;

- odobri se lastna udeležba ba iz sredstev SSP za stanovanjsko izgradnjo k kreditu, ki se najema iz družbenih sredstev pri Kreditni banki Maribor za nakup štirih družbeno najemnih stanovanj v znesku 816.084,- din;

- za reševanje stanovanjskih problemov, skupno z drugimi OZD, se dovoli najetje posojila za nakup družbeno najemnih stanovanj po organizacijah združenega dela po pogojih, po katerih OZD odobrijo tovrstni krediti;

- predlog stanovanjske komisije za odobritev kreditov iz sredstev sklada skupne porabe, za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, se da v ponovno obravnavo, skupno z družbenopolitičnimi orga-

nizacijami in samoupravno delavsko kontrolo. Stanovanjsko komisijo se pooblasti, da glede na zaključke navedenih organov, sprejme dokončen sklep o odobritvi kreditnih sredstev;

- potrdi se dokončanje del na objektu hranilnice v Zlatoličju;

- potrdi se razrešnica staremu delavskemu svetu;

- za predsednika delavskega sveta se izvoli Stanko Černivec, za namestnika predsednika pa Ivo Bračič;

- potrdi se finančno poročilo za prvo tromesečje 1976;
- zaradi pomanjkanja delovne sile, izboljšanja učinka dela in zmanjšanja kadra se odobri naslednji delovni čas: Prodajalna 14, Melje:

dnevno od 5.30 ure do 11. ure in od 13. do 15. ure, ob ponedeljkih od 6. do 11. ure;

Prodajalna 28 dnevno od 7. do 16. ure,

ob ponedeljkih od 7. do 11. ure
Prodajalna 30
ponedeljek od 7. do 12. ure
torek, sredo, četrtek od 7. do 15. ure

petek od 7. do 18. ure
sobota od 6. do 13. ure,

— Trznico Velenje prevzame Kmetijski kombinat Ptuj s 1. julijem 1976 in poravna izgubo od ustanovitve poslovne enote Velenje, pa do 1. julija 1976, s tem, da se pri tem odštejejo zneski, ki jih je Kmetijski kombinat Ptuj poravnal za pokrivanje izgube:

nepokrita izguba do 31. decembra 75 — 50 %

667.976,25 din
izguba I. tromesečje 1976

315.811,65 din
Skupaj 981.787,90 din

predvidena izguba
II. tromesečje 1976

300.000,00 din
Skupaj 1.281.787,90 din

Zahtevak znaša 1.281.787,90 din in ga je Kmetijski kombinat Ptuj dolžan poravnati hkrati s prevzemom trznice Velenje.

Vesna PAVLIN

Delavski svet in svet kooperantov Agrokombinata Lenart

Na seji delavskega sveta in sveta kooperantov Agrokombinata Lenart, ki sta bili 27. in 28. maja 1976, so bila sprejeta naslednja stališča:

- delavski svet delovne organizacije Agrokombinata Lenart je na svoji seji dne 28. maja 1976 ugotovil, da je večina delavcev po posameznih TOZD, obratu kooperacija-kmetijstvo in v delovni skupnosti skupnih služb, sprejela samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov delavcev Agrokombinata Lenart. Do današnjega dne je že 69 odstotkov zaposlenih delavcev Agrokombinata Lenart podpisalo pismeno izjavo, da se strinja s pravicami in obveznostmi tega samoupravnega sporazuma, zato ga delavski svet delovne organizacije razglasa. Sporazum se uporablja na podlagi določil kot so navedena v končnih določbah tega samoupravnega sporazuma;

- delavski svet delovne organizacije Agrokombinata Lenart je na svoji seji 28. maja 1976 ugotovil, da je večina delavcev po posameznih TOZD, obratu kooperacija-kmetijstvo in v delovni skupnosti skupnih služb, sprejela samoupravni sporazum o sistemizaciji, analitični oceni in opisu delovnih mest Agrokombinata Lenart in je do današnjega dne 69 odstotkov zaposlenih delavcev Agrokombinata Le-

nart že podpisalo pismeno izjavo, da se strinja s pravicami in obveznostmi tega samoupravnega sporazuma, zato ga delavski svet delovne organizacije razglasa. Sporazum se uporablja na podlagi določil kot so navedene v končnih določbah tega samoupravnega sporazuma;

- potrdi se sprejem razdelitvene bilance TOZD Proizvodnje in storitve na TOZD:

- Poljedelstvo živinoreja Lenart,

- Sadjarstvo Selce,

- Transport servis Lenart,

- Gostinstvo in trgovine Lenart,

- Delovno skupnost skupnih služb

na podlagi predhodnih razprav in sprejetih sklepov na zborih članov delovne skupnosti vseh TOZD in v upravi skupnih služb in sicer:

T O Z D	AKTIVA	PASIVA
Poljedelstvo-živinoreja Lenart	100.373.140,38	100.373.140,38
Sadjarstvo Selce	36.498.785,71	36.498.785,71
Transportservis Lenart	7.789.000,01	7.789.000,01
Gostinstvo in trgovine Lenart	9.923.190,73	9.923.190,73
Skupne službe	3.706.483,32	3.706.483,32

Zabilančna evidenca z aktivno in pasivo v znesku 4.548.229,71 din se vodi pri delovni skupnosti skupnih služb;

- najame se investicijski

kredit iz mednarodnih sredstev v znesku 3.634.329 din, za izvajanje hidromelioracij v Pesniški dolini, na površini 295 ha.

Pogodbo o najetju kredita podpišejo za to določeni podpisniki pri banki;

- najame se garancija za odobrena sredstva v znesku 3.634.329 din;

- potrdi se 14. sklep 5. seje delavskega sveta TOZD Gostinstvo in trgovine Lenart z dne 27. maja 1976 s tem, da se razširi doseganji predmet poslovanja v trgovini Trate za:

- prodajo umetnih gnojil in sredstev za varstvo rastlin

- gradbeni material, od tega pa le vse vrste opečnih proizvodov, cement, mavec in apno ter njihove izdelke, keramični in podobni material, vse vrste plošč, lesanit, furnir

ter lesno volno, trstiko, strešno lepenko, razne katranske in bitumenske smole ter izolacijski material, kovinske proizvode za gradbeništvo,

- drva in premog za kurjavo,

- mešano industrijsko blago, od tega pa le gospodinjske potrebščine, barve in lake, obutev in izdelke iz gume, kaučuka in plastičnih mas,

- semensko blago v embalaži proizvajalca oziroma dobavitelja;

- vse zadeve v zvezi z investicijskim vzdrževanjem ali nabavo osnovnih sredstev mora pred sklepanjem delavskega sveta delovne organizacije obravnavati odbor za gospodarjenje v delovni organizaciji in nato predlagati zadeve v potrditev delavskega sveta delovne organizacije;

- z Živinoprometom Nova Gorica se prekine sklenjena dolgoročna pogodba iz leta 1972 glede dolgoročnega kreditiranja po tej pogodbi. Istočasno se vrnejo vsa sredstva, ki jih je koristil Agrokombinat Lenart po tej pogodbi, ker so bila dana pod zelo neugodnimi pogoji.

Istočasno se razveljavi tudi letna pogodba o izdobi mlađega pítanega goveda Živinoprometu Nova Gorica, ki je bila registrirana prek Živinorejske poslovne skupnosti Ljubljana in STOFO Beograd.

FRANCKA DEČKO

Priprave na referendum za samoprispevek občanov za izgradnjo šolskih prostorov v Ptujju

Že nekaj mesecev so v teku priprave po vseh krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela v ptujski občini za referendum, na katerem se bomo občani ptujške občine odločili za samoprispevek, za izgradnjo šolskega prostora. Potrebe po šolskem prostoru v ptujski občini, so milo rečeno, več kot pereče. Glede na potrebe čedalje večjega vključevanja mladine, ki končuje osnovno šolo, v srednje šole, ni drugega izhoda kot da se odločimo za novogradnje. Na drugi strani pa je prav tako pereč problem nekaterih osnovnih šol, ki ne da ne ustrezajo več, temveč so že dolgo časa premajhne in zaradi tega stalne težave z večizmenskim poukom in pomanjkanjem prostora.

Pri razmišljanju o odločitvi za samoprispevek je nujno imeti pred seboj tudi reformo celotnega šolstva, ki jo zahteva samoupravna socialistična družba, pri čemer gre za enakopravno vključevanje mladine v izobraževanje na srednji stopnji.

Vsega tega se zavedajo tudi delavci v vseh temeljnih organizacijah združenega dela Kmetijskega kombinata Ptuj in so to

vprašanje obravnavali v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih in na sestankih poslovnih organov.

Povsod je bila izražena podpora, zlasti pa so poudarili, da se je nujno vključevati v priprave, zlasti v krajevnih skupnostih in tako tudi praktično izvajati ustavno načelo povezanosti združenega dela s krajevnimi skupnostmi.

Šolski prostori v Ptujju ne ustrezajo več normalnim pogojem dela — Na sliki desno stara stavba Gimnazije v Prešernovi ulici

Zato pričakujemo od vsakega delavca Kmetijskega kombinata, da se bo vključil aktivno v pripra-

ve na referendum, ki bo predvidoma v mesecu novembru 1976. Franc TETIČKOVIČ

Naši učenci

Irena Podgoršek, doma z Jelovca pri Podlehniku, je učenka 3-letnika gostinske smeri v TOZD Breg, Kmetijskega kombinata Ptuj in učenka Gostinske šole v Mariboru.

V razgovoru o poklicnem delu in življenjskih načrtih je povedala Irena Podgoršek, da jo veseli delo v gostinski stroki, odkar se je odločila za izučitev. Ob koncu osnovnega šolanja v Podlehniku se je pozanimala po posvetovanju pri Zavodu za zaposlovanje v Ptujju za sprejem za učenko v gostinstvu in je tudi bila sprejeta v TOZD Breg v Ptujju. Istočasno z njo je bila tukaj sprejeta za kuharsko smer Marija Pulko iz Slovenje vasi. Obe letos končujeta učno dobo in šolanje ter se veselita ostati na sedanjem učnem mestu tudi kot kvalificirani gostinski delavki.

Za učence v gostinstvu je posebnost veselje za vljudno in skrbno postrežbo gostov z okusnimi jedmi in s pristnimi pijačami, kar gostje zelo cenijo in ne štedijo s priznanji, ko so zadovoljni.

Sicer pa je gostinstvo, kot meni Irena Podgoršek, poklic, ki zahteva precejšnji fizični napor, saj mine največ delovnega časa na nogah. Tudi v tem poklicu je potrebno imeti ustrezno strokovno znanje in delno znanje več jezikov, dober spomin in potrpežljivost. Gostje so različni. Večina gostov priznava temu poklicu dobro oceno, le nekateri ga podcenjujejo. V njem ostanejo zadovoljne predvsem moči, ki so se mu posvetile z veseljem, manj pa druge, ki so v njem zasilno pristale in se mu morajo prilagajati, če drugih možnosti niso imele.

V šoli je dosegla Irena Podgoršek prav dober uspeh. En teden dela dopoldne, drugi pa popoldne. Z doma in nazaj v Podlehnik se vozi z avtobusom. Ko

dela popoldne, se pelje z večernim avtobusom v Podlehnik. Hraniti se na delovnem mestu. Od 1. marca 1976 ima 1.000 din nagrade, prej pa je imela 850 din. Obleko ima svojo, prav tako obutev. Gostinsko šolo v Mariboru bo končala 1. avgusta 1976.

Glede šole v Mariboru je Irena dejala: »Naš razred šteje 32 učencev in učenk. Vsi smo redno napredovali. Nekateri smo doma iz Ptuja in okolice, drugi iz Ormoža, Dravograda in od drugod. Profesorji so z nami zelo potrpežljivi. Zahtevajo od nas pridno učenje in trdno znanje, sicer pa so nam zelo na roko. V 3-letniku imamo štiri ure prakse, 2 uri pa teorije. Izpite iz prakse in teorije imamo ločeno. Po zaključnem izpitu bomo imeli za ključek v Slaviji, kjer bomo tudi dobili spričevala. Po izučitvi in po koncu šole se bodo vpisali nekateri sošolci in sošolke v VEKŠ, v hotelsko šolo v Mariboru ali v Ljubljani ali pa v Gostinsko šolo v Izoli, drugi pa se bomo oprijeli zaposlitve ob doseženi kvalifikaciji.«

Irenina izučitev v gostinstvu in v šoli je ohranila tudi njeno sestro Marjano, ki bo šla po končani osemletki v Podlehnik v Ptuj v administrativno šolo. To jo veseli in oče Janez (43), ki dela v Ptujju pri »Lesu« in mati Jožefa (39), gospodinja, ji tega ne bosta branila. Nekaj zemlje in vinograd bodo že obdelovali, sadovnjak in gozd pa tako ne zahtevata mnogo dela.

Irena jima rada pomaga in jim bo še, ko bo prihajala z dela v Ptujju, pa tudi če bi dobila v Ptujju stanovanje. Sicer pa še ne ve, kako bo. J. V.

Kadrovske spremembe

»KOŠAKI« TMI MARIBOR

PRIŠLI V JUNIJU 1976:

Zdenko Hodak, Franc Mauko, Anton Cerar, Jelka Kirbiš, Sonja Veršič, Ivan Ros.

ODŠLI V JUNIJU 1976:

Anton Rakuša, Anton Ferlinc, Vesna Pavlin, Zdenka Draksler, Ivan Radolič, Danica Bajc.

AGROKOMBINAT LENART

PRIŠLI V MAJU 1976:

TOZD Poljedelstvo živinoreja Lenart: Franc Fras, Ernest Plesnik

TOZD Sadjarstvo Selce: Janez Kocbek, Anton Pauko

TOZD Gostinstvo in trgovine: Tončka Kocbek, Branko Kmetič.

ODŠLI V MAJU 1976

TOZD Poljedelstvo živinoreja Lenart: Franc Šprah

TOZD Gostinstvo in trgovine: Cvetka Lešer

AGROKOMBINAT MARIBOR

ZAPOSILILI SO SE V MAJU 1976:

Obrat Jarenina — Štefan Cizerl.

Obrat Košaki-Kamnica — Oskar Mlinarič in Dušan Grahovec. Obrat Strojna — Emil Kolarič. Uprava — Dragoslava Kojič.

ODŠLI V MAJU 1976:

Obrat Košaki — Drago Savec, Olga Vilčnik, Dušan Zagoršek (JLA).

Obrat Ribe — Friderik Leitinger.

Obrat Strojna — Štefan Kosmač (upokojen), Jože Glazar. Uprava — Marjan Zupan.

KMETIJSKI KOMBINAT PTUJ

PRIŠLI V MESECU MAJU 1976:

TOZD Tehnoservis: Jožef Murišič, Alfonz Šturbej

TOZD Gradbeni remont: Anton Zajšek, Danijel Cvetko

Delov. skup. za skup. zadeve: Branko Horvat, Stane Širovnik

TOZD Kmetijstvo — DE Zavrč VS: Marjan Levanič

DE Trnovska vas: Rudolf Brumen, Genovefa Brumen, Štefan Hari

PRIŠLI V MESECU JUNIJU 1976:

TOZD Tehnoservis: Ivan Rus

TOZD Gostinstvo »Haloški biser« Pal Rudolf

TOZD Farma Prašičev: Lavrencij Žgavec

TOZD Gradbeni remont Stjepan Pintarič

TOZD Kmetijstvo — DE Podlehnik VS: Maks Gregorec, Draško Maroh

DE Ptuj: Franc Kolmanič

ODŠLI V MESECU MAJU 1976

TOZD Mlekarna: Stanko Gozdnik (invalidsko upokojen)

TOZD Gozdarstvo: Leopold Svenšek (upokojen)

TOZD Gostinstvo »Haloški biser«: Franc Švajgl (invalidsko upokojen)

TOZD Tehnoservis: Branko Verdenik

Obrat Kooperacija: Štefan Vidovič

TOZD Gozdarstvo: Leopold Svenšek (upokojen)

TOZD Kmetijstvo DE Zavrč PZ: Ludvik Kotar (upokojen)

DE Zavrč VS: Vojo Vočanec (inval. upokojen)

ODŠLI V MESECU JUNIJU 1976

TOZD Gostinstvo »Haloški biser«: Anica Rep, Jože Golob, Alojz Galun, Jožica Hercog, Milica Potočnik

TOZD Gostinstvo »Breg« Rožina Selinšek, Matilda Klajderič

TOZD Kletarstvo »Slov. gorice«: Stanislav Vidovič

Izobraževanje ob delu v Agrokombinatu Lenart

Izobraževanju ob delu bo potrebno tudi vnaprej dati močan poudarek. Današnji tempo razvoja sili tudi zaposlene, da si ob rednem delu in vsakodnevnem pridobivanju praktičnih izkušenj, pridobijo tudi teoretično znanje na šolah, z izrednim študijem. Pri tem pa je treba upoštevati izobraževanje prek seminarjev, na področju samoupravljanja, družbenopolitične vzgoje in preko raznih strokovnih predavanj za kmetijske proizvajalce.

V interesu zaposlenih delavcev je, da si pridobijo dodatno znanje, to izobraževanje pa spodbuja tudi sam pravilnik o izobraževanju. Zraven omenjenega študija si pridobijo zaposleni delavci tudi potrebno kvalifikacijo.

V Agrokombinatu Lenart v zadnjih letih nismo dajali večjega števila štipendij, zato pa je za šolsko leto 1976—77 predvidenih več štipendij. Še vedno obstajajo precejšnje razlike med izobrazbo, ki se zahteva po sistemizaciji in dejansko šolsko izobrazbo. Ker je delovno organizacijo po končanem rednem šolanju zapustilo več kadrov, se je v zadnjih letih dalo večji poudarek študiju ob delu, delavcev zaposlenih v Agrokombinatu Lenart.

Trenutno se izredno šola naslednje število zaposlenih:

— na srednjih šolah 5 delav.
— na višjih šolah 4 delav.
K temu številu moramo prišteti tudi 3 zaposlene, ki so že oddali pismene naloge in bodo imeli ustmeni zagovor diplomskih nalog na Višji agronomski šoli v Mariboru konec meseca junija in v začetku julija. Za izobraževanje na področju samoupravljanja in družbenopolitične vzgoje, se organizirajo razni seminarji in predavanja prek Delavske univerze v Lenartu, kot na primer za člane samoupravne delavske kontrole, civilne in družbene samozaščite, člane samoupravnih organov in druge. Za kmetovalce pa se po združenih enotah, predvsem v zimskem času, organizirajo strokovna predavanja, s katerimi si pridobijo tudi teoretično znanje, ki ga zahteva današnja tehnologija, tržne in ekonomske razmere.

Leopold Hameršak

Počitniško naselje v Nerezinah

Počitniška skupnost Krško, katere članica je tudi naša delovna organizacija, saj imamo v tej skupnosti v Materadi počitniške objekte s 36 ležišči, gradi v Nerezinah na Malem Lošinju naselje s 1000 ležišči.

Po sklepu vseh zborov delavcev TOZD kombinata in delavskega sveta ter sveta za družbeni standard, se v navedenem naselju gradi 100 ležišč tudi za potrebe naših delavcev. V ta namen je bilo že vplačano v letu 1975 za odkup zemlje 500.000 dinarjev; s tem smo si zagotovili pravico izgradnje 100 ležišč, v aprilu in maju 1976 pa smo vplačali investitorju, t. j. Počitniški skupnosti 2.500.000 din za nakup 10 počitniških hišic. Predračunska vrednost enega objekta s štirimi ležišči in potrebnimi pritiklinami znaša 250.000 din. V letošnjem letu imamo možnost dokupiti še 3 počitniške hišice, ki bodo zgrajene do 1. avgusta 1976. Tako bo približno 40 ležišč

na razpolago delavcem za letovanje že v avgustu 1976, ostale objekte pa bi naj postopoma dograjevali, v kolikor bomo imeli v naslednjih letih dovolj sredstev na razpolago.

Predstavniki kombinata so si 2. junija 1976 ogledali naselje v izgradnji v Nerezinah. Dela potekajo v predvidenih rokih, eden od večjih izvajalcev je tudi naša TOZD Mizarstvo, ki opremlja objekte s stavbenim pohištvo in drugo notranjo opremo, TOZD Gradbeni remont pa izvaja zidarska dela pri pripravi kanalizacije in sanitarnega vozila. Dela pri izgradnji objektov so tako organizirana, da se izgrajuje poprečno ena počitniška hišica na dan, ker je gradbišče opremljeno z vso potrebno mehanizacijo in pripravami za boljšo organizacijo izgradnje.

Interes za odkup ležišč je zelo močan tudi pri drugih delovnih organizacijah v Sloveniji, zato je skupnost vložila prošnjo pri okupščini občine Lošinj, za dokup zemljišča, za izgradnjo še 500 ležišč. V kolikor bo do realizacije prišlo, obstaja možnost, da delovne organizacije SOZD našega Kmetijsko prehrabnega kombinata odkupijo pravico za gradnjo počitniških zmogljivosti, ki jih sedaj praktično nimajo, razen TMI »Košakov« Maribor, ki ima nekaj ležišč na razpolago v domu Komunalcev v Biogradu n/m. Silva Gorjup

Priznanje Jožetu Balonu za dolgoletno sindikalno delo

Kot smo že v prejšnji številki Naše poti napisali, je dobil zlati znak sindikatov Slovenije meddrugimi tudi Jože Balon, kmetijski tehnik — delovodja v Agrokombinatu Maribor, TOZD Kmetijstvo, obratu Pekre. Zlati znak mu je bil podeljen za uresničevanje delavskih interesov, z dolgoletnim delom v sindikalni organizaciji in za pomemben uspeh v njenem uveljavljanju in razvoju.

Ker smo želeli o njegovem sindikalnem delu izvedeti nekaj več, smo ga zaprosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj:

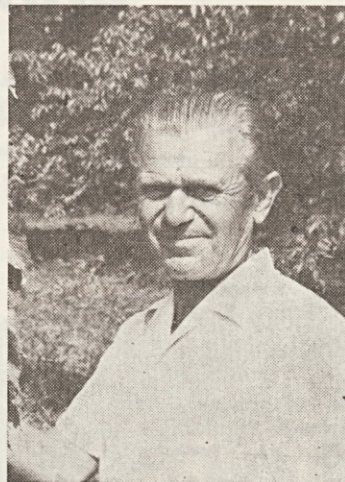
Kako dolgo sodelujete v sindikatu in kako dolgo v osnovni organizaciji sindikata Agrokombinata Maribor?

V osnovni organizaciji sindikata Agrokombinata Maribor sodelujem že 16 let, v sindikatu pa že od ustanovitve, od leta 1945, ko sem se vključil v Zadružno zvezo Slovenije. Po zaposlitvi pri Kmetijskem gospodarstvu Gornja Radgona sem bil član izvršnega odbora sindikalne podružnice in pozneje v Kmetijski šoli v Podlehniku tajnik sindikata. V tem času je sindikat organiziral fol-

klorne skupine in razna udarniška dela v kmetijstvu. Kot blagajnik sindikata sem deloval v odboru sindikata sem deloval v odboru Grm pri Novem mestu.

V letih 1950 in 1951 sem bil premeščen v Kmetijsko gospodarstvo Ajšvica pri Novi Gorici, kjer sem organiziral in vodil delovanje sindikata. Do leta 1963 sem kot upravnik posestva v Gornji Radgoni organiziral številne folklorne nastope in športne akcije. Hkrati pa je bil član občinskega in okrajnega sindikalnega sveta v Gornji Radgoni.

Leta 1964 sem se zaposlil na kmetijski srednji šoli v Mariboru, ki je bila v sestavu Agrokombinata Maribor. V obratu Pekre

Jože Balon

sem bil tajnik sindikalne organizacije, dve mandatni dobi predpoznejše član izvršnega odbora, katerega član sem še sedaj.

Ste tokrat prvič sprejeli tako visoko priznanje?

Za sindikalno delo je zlati znak sindikatov Slovenije moje najvišje priznanje. Leta 1953 pa sem za svoje delo od osvoboditve dalje prejel red dela s srebrnim vencom.

Kaj vam pomeni to priznanje?

Zame je to priznanje zelo velikega pomena, hkrati pa sem bil presenečen in ponosen. Za podelitev zlatega znaka sindikatov Slovenije sta me predlagala osnovna organizacija sindikata obrata Pekre in Občinski sindikalni svet Maribor. S podelitvijo tega priznanja pa ne pomeni, da bom prenehal s sindikalnim delom, temveč bom nadaljeval z aktivnostjo v sindikatu.

Kakšna je aktivnost sindikata danes in kakšna je bila prej?

Po mojem mnenju je aktivna vloga sindikata danes neprimerno manjša kot pred leti. Kar pa je vsekakor razumljivo, saj visok življenjski standard in zakoni urejajo to, za kar se je nekoč loral boriti sindikat. Vsekakor pa je vloga sindikata v današnjem času velika, zato bi bilo prav, da se posebno mladi z delom aktivneje vključijo v osnovne organizacije sindikata.

Jožetu Balonu za sprejeto priznanje iskreno čestitamo v imenu celotnega kolektiva sestavljene organizacije združene dela Kmetijsko prehranbene kombinata. M. P.

Visoko priznanje ptujskim kletarjem

V mesecu maju je na novosadskem sejmu dobila TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice« iz Kmetijskega kombinata Ptuj visoko priznanje — nagrado Championa, za najvišje ocenjeno vino. Priznanje Championa se podeli samo za eno sorto vina. Od 20 možnih točk je nagrajena sorta rumeni muškata dobila 18,70 točke, kar pomeni vsekakor visoko priznanje ptujskim kletarjem in vinogradnikom, ki so pridelali to vrhunsko vino v vinogradih Zavrča, kjer je 1,5 ha te sorte vina.

TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice« je na sejmu sodelovala s tremi sortami in sicer z rumenim muškatom, belim burgundcem in sauvignonom.

Najvišje priznanje Championa je bilo podeljeno kot smo že omenili za sorto rumeni muškata, zlato odličje za beli burgundec in srebrno odličje za sauvignon.

Pri podeljevanju Championa in ostalih odličij na novosadskem sejmu so sodelovali poleg predsednika ocenjevalne komisije tudi sekretar za kmetijstvo Avtonomne pokrajine Vojvodina, predsednik Skupščine občine Novi Sad in drugi. Podeljenih je bilo 12 kristalnih pokalov in sicer so podeljevali priznanja za največji hektarski pridelek, za pridelovanje koruze, za hibridizacijo koruze, za najvišji hektarski pridelek pšenice, sladkorne pese in drugo.

Po mnenju direktorja TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«

Janija Gönca želijo nagrajenemu vinu dati posebno etiketo. Ko bo vino ustekleničeno, bodo vino primerno reklamirali s tem, da bo potrošnik poskusil najboljšo vino za leto 1976.

V TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice« tokrat ni prvi primer, da so dobili tako visoko priznanje. Leta 1950 so Slovenske gorice dobile Champion za vino laški rizling iz Podlehnik v Montpelieru v Franciji.

Po mnenju direktorja Janija Gönca je prednost, da pripraviš tako vrhunsko vino v tem, da uskladiščiš stalno isto sorto, iz istega vinograda v isti sod.

Priznanje Championa pomeni za kolektiv TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«, za celotni Kmetijski kombinat Ptuj in za vinogradnike iz Zavrča velik uspeh. Za tako pomembno priznanje jim iskreno čestitamo. M. P.

Viktor Hedžet ob najvišjem priznanju CHAMPION

ŽIVILOM VEDNO VEČJA POZORNOST

Velika potrošnja živil, cene in kvaliteta vzbujajo vedno večjo pozornost, ki pa je povsod ne prehitve tržna inšpekcija, ker je premalo inšpektorjev. Vedno več je potrošnikov, ki gledajo na zavrtkih na datum in na ceno. Sedanja pomanjkljiva tržna kontrola nad cenami in kvaliteto živil zahteva nastanek in uveljavljanje novega zakona o tržni inšpek-

ciji, ki naj nadomesti pet dose-danjih zakonov.

Novi zakon o tržni inšpekciji vsebuje v svoji zasnovi možnost, da bodo lahko opravljali lažje tržne kontrole pomožni tržni inšpektorji. Te si morajo zagotoviti družbeno-politične skupnosti. Z novim zakonom se tudi razdeli pristojnost tržnih inšpekcij po občinah, krajevnih skupnostih in republikah.

Posebno priznanje organizaciji sindikata Kmetijskega kombinata Ptuj

Kot smo že na kratko pisali v prejšnji številki Naše poti, je odbor za podelitev zlatega znaka sindikatov Slovenije sklenil, da sprejme zlati znak sindikatov Slovenije za preteklo obdobje organizacije sindikata Kmetijskega kombinata Ptuj, z naslednjo utemeljitvijo:

V Kmetijskem kombinatu Ptuj so člani sindikata oblikovali 25 osnovnih organizacij sindikata, s skupno 36 sindikalnimi skupinami. V teh organizacijah je vključeno 1906 članov, med njimi okrog 20 odstotkov mladih delavcev, deset odstotkov pa jih je med delegati sindikalnih skupin v izvršnih odborih osnovnih organizacij sindikata.

Delavci kombinata so v zadnjih letih dosegli viden gospodarski napredek in dosegajo kljub sicer neugodnim razmeram v kmetijstvu ugoden poslovni uspeh.

Osnovne organizacije sindikata so bile ustanovljene že v prejšnjih samostojnih gospodarskih kmetijskih organizacijah in so po združitvi v kombinat nadaljevale in krepile svoje delo.

15 TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

Med prvimi v ptujski občini, so se delavci kombinata konstituirali v 15 temeljnih organizacij združenega dela in delovno skupnost za skupne zadeve, hkrati pa tudi sklenili samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev in opredelili svoje pristojnosti ter pristojnost in odgovornost svojih samoupravnih in izvršilnih organov. Skladno z ustavo so opredelili skupno s kmeti kooperanti tudi medsebojne odnose v kooperacijski proizvodnji. Z uvajanjem takih odnosov je nedvomno dosežen viden napredek v proizvodnih in družbenih odnosih na vasi in v kmetijstvu.

Vsi ti dosežki so plod predvsem ustreznega delovanja osnovnih organizacij sindikata in njihovih organov. Že januarja 1973 je bil sprejet sklep o organizacijski uskladitvi svoje dejavnosti in so v vsaki TOZD osnovali vsaj eno osnovno organizacijo. Člani sindikata v Kmetijskem kombinatu Ptuj sodijo med tiste v Sloveniji, ki so ne le s svojimi stališči, temveč tudi s svojo že uresničeno prakso delovanja vplivali in omogočili 8. kongresu ZSS sprejeti z ustavo skladne statutarne odločitve in druge sklepe o delu sindikatov v Sloveniji.

Poseben pomen dajejo tudi stališčem in prek njih samoupravnim odločitvam na področju kadrovske politike kot eni izmed pglavitnih sestavin samoupravnega gospodarjenja in odnosov. Socialne in druge svoje potrebe

urejajo na podlagi medsebojne solidarnosti. Posebno pozorni so pri tem na potrebe družbenega in splošnega ter strokovnega izobraževanja, na reševanje stanovaljskih potreb delavcev in vse drugo, kar je pomembno za njihovo življenje in delo.

USPEHI OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

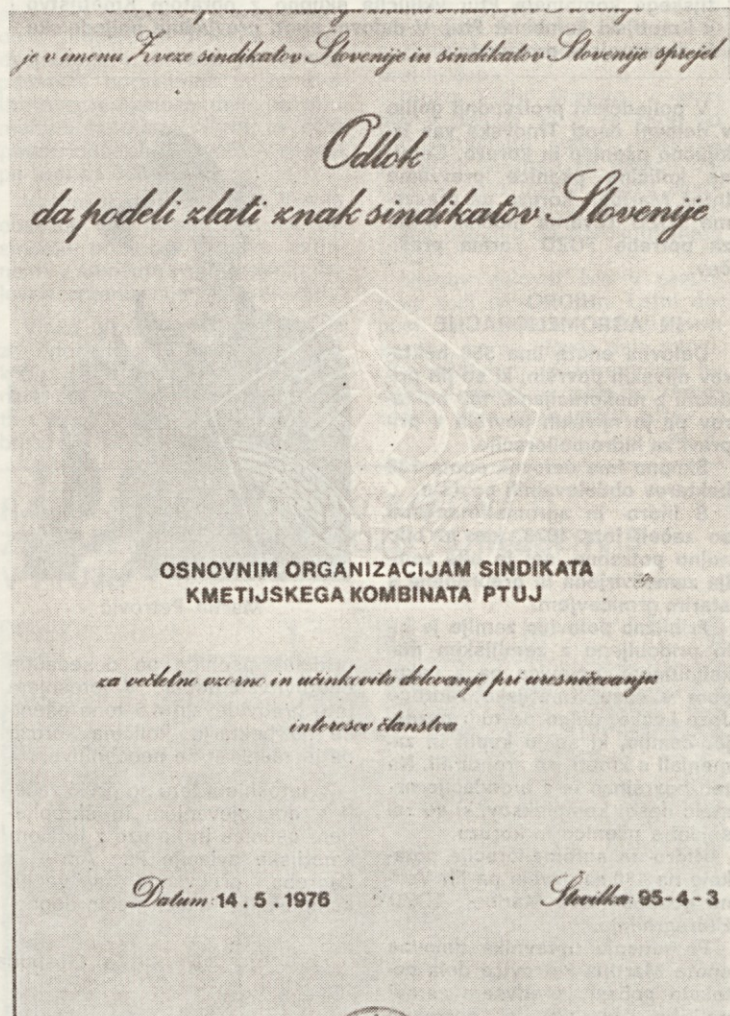
Osnovne organizacije sindikata so zagotovile v kombinatu organizirano družbeno samozaščito in nenehno izpolnjujejo tudi svojo pripravljenost za splošni ljudski odpor. Načrtno tudi sprejemajo politične odločitve s področja športa in rekreacije, uveljavile so tudi zgledno obveščenost delavcev in se medsebojno obveščajo tudi o svoji lastni dejavnosti, stališčih in sklepih. V okviru sindikata obravnavajo svoje posebne probleme tudi mladi delavci in se v njem tudi povezujejo z ostalimi, da zagotovijo primerne rešitve.

Osnovne sindikalne organizacije KK Ptuj dosledno uresničujejo v lastnem delu politiko zveze komunistov ter stališča in sklepe Zveze sindikatov Jugoslavije ter Slovenije, so nosilec razvoja in uresničevanja socialističnih samoupravnih odnosov v OZD, nenehno so vplivale na izboljšanje življenjskih razmer delavcev in utrjevale odgovornost, solidarnost in človeške odnose v medsebojnih razmerjih delavcev.

Sindikalne organizacije kombinata so v preteklem obdobju imele nesporne zasluge tudi za razvoj zadružništva, kar je predstavljalo izhodiščno osnovo za razvoj kooperativnih odnosov in s tem za podružbljanje kmetijske proizvodnje.

Mladina je prispevala k dokončni ureditvi okolja TGC v Ptuj

V soboto, 5. junija je Koordinacijski svet zveze socialistične mladine Slovenije pri Kmetijskem kombinatu Ptuj organiziral delovno akcijo za dokončno ureditev okolja na Turistično gostinskem centru v Ptuj. Delovne akcije se je udeležilo okrog 60 mladincev iz TOZD Petovje, Kletarstva, Tehnoservisa, Tovarne močnih krmil, Haloškega bisera in delovne skupnosti za skupne zadeve pri Kmetijskem kombinatu Ptuj.

Priznanje organizaciji sindikata Kmetijskega kombinata Ptuj

Osnovne organizacije delujejo v ptujskem kombinatu v več krajevnih skupnostih v občini in izven nje in predstavljajo s svojo napredno vlogo in delom zarodek kulturnega, gospodarskega in družbenega razvoja na vasi.

Tako je bilo zapisano v utemeljitvi odbora za podelitev zlatega znaka sindikatov Slovenije.

V ponedeljek 31. maja 1976 je na svečani seji republiškega sve-

ta zveze sindikatov Slovenije prevzel zlati znak sindikatov Slovenije Jože Škerlovnik, ki je opravljal funkcijo predsednika organizacije sindikata Kmetijskega kombinata Ptuj vse do letošnjega leta.

V današnji številki Naše poti objavljamo fotografijo, na kateri sta zlati znak in priznanje sindikatov Slovenije. M. P.

Delovno enoto Trnovsko vas TOZD Kmetijstvo Kmetijskega kombinata Ptuj

Delovna enota Trnovska vas je bila prvotno ekonomija Kmetijske zadruga Jože Lacko Ptuj, pozneje se je z ustanovitvijo Kmetijskega kombinata Ptuj vključila skupno z obratom Kmetijstvo v Kmetijski kombinat Ptuj. V delovni enoti prevladuje poljedelska in živinorejska proizvodnja.

V poljedelski proizvodnji gojijo v delovni enoti Trnovska vas izključno pšenico in koruzo. Celotne količine pšenice prevzame Intes Maribor, koruzo pa prevzame TOZD Tovarna močnih krmil za potrebe TOZD Farma prašičev.

HIDRO- IN AGROMELIORACIJE

Delovna enota ima 550 hektarov njivskih površin, ki so jih pridobili z melioracijami, 180 hektarov pa je njivskih površin v pripravi za hidromelioracije.

Skupno ima delovna enota 730 hektarov obdelovalnih površin.

S hidro- in agromelioracijami so začeli leta 1973, kar je bilo nujno potrebno, saj je bila zemlja zamočvirjena in preprejena s starim grmičevjem.

Približno polovico zemlje je bilo pridobljene z zemljiškim maksimumom, polovica pa z nakupom v času Kmetijske zadruga Jože Lacko, delno pa tudi pozneje. Zemljo, ki so jo kupili in zamenjali s kmeti, so arondirali. Na teh površinah je z arondacijo nastalo deset kompleksov, ki so zasejani s pšenico in koruzo.

Hidro- in agromelioracije potekajo na 180 ha, izvaja pa jih Vodno gospodarstvo Maribor, TOZD Hidrogradnje.

Po mnenju upravnika delovne enote Martina Petroviča dela potekajo počasi, predvsem zaradi poljščin, ki jih je potrebno pospraviti, zaradi arondacij in sredstev, ki jih je premalo.

V prihodnjem letu bodo površine, ki so jih pridobili s hidro- in agromelioracijami, zasadili poskusno s sladkorno peso na 20 hektarjih, pričeli s pridelovanjem oljne repice na 100 hektarjih.

PROIZVODNI REZULTATI

V delovni enoti Trnovska vas so v preteklem letu v poljedelski proizvodnji planirani rezultat presegli za približno 100 odstotkov in to predvsem zaradi tega, ker je bil pridelek koruze sorazmerno dober, k temu je pripomogla tudi sorazmerno dobra cena koruze v preteklem letu in pa izpopolnitev strojnega parka s potrebno mehanizacijo. Kljub enakemu številu delavcev se je močno povišala proizvodnja v poljedelstvu. V delovni enoti pa močno podraži proizvodnjo, predvsem oddaljenost delovne enote od Ptuja, kar ima za posledico visoke stroške prevoza.

Z ureditvijo oziroma z asfaltiranjem ceste Trnovska vas—Ptuj, se bo cena prevoza znižala.

PREDVIDENA PROIZVODNJA

Po mnenju upravnika Martina Petroviča, bo v letošnjem letu

Martin Petrovič

pridelek pšenice po dosedanjih ugotovitvah dober. V letošnjem letu predvidevajo 4,5 tone pšenice po hektarju, količina koruze pa je zaenkrat še neocenljiva.

V letošnjem letu so prvič začeli z dognojevanjem in škropljenjem pšenice in koruze z letalom kmetijske aviacije Pan Adrie iz Zagreba, predvsem na večjih kompleksih. Takšen način dogno-

jevanja in škropljenja je koristnejši in cenejši, saj se pri uporabi traktorja s priključki zaradi vlažnosti tal, napravi velika škoda in se pri tem uniči najmanj en odstotek pridelka. Tudi v prihodnjih letih bodo v delovni enoti dognojevali in škropili na ta način.

ŽIVINOREJA

Kot smo že v začetku omenili prevladuje poleg poljedelske še živinorejska proizvodnja. Delovna enota ima hlev s 50 kravami molznicami in 30 komadov plemenske živine.

Vzporedno z živinorejo pa se ukvarjajo tudi s proizvodnjo mleka.

V letošnjem letu so planirali 4200 litrov mleka po kravi, kar pa bodo po mnenju upravnika težko dosegli, ker obstoječe pasme krav ne dajejo takšne količine mleka, hkrati s tem pa je pri tako visokih količinah mleka živinorejska proizvodnja predraga. Vsako leto izboljšujejo čredo krav s selekcijo in križanjem. Izkušnje kažejo, da dajejo najvišjo mlečnost svetlo lisaste pasme krav, ki jih bodo križali z rdečim holsteincem, s čemer bodo pridobili večjo mlečnost.

STROJNI PARK

V delovni enoti imajo strojni park z zmogljivostjo 1300 konjskih moči, kar zadovoljuje za njihove potrebe. S to mehanizacijo delajo usluge tudi drugim delovnim enotam ter v manjši meri za privatni sektor. Kljub vsej po-

trebni mehanizaciji, pa imajo v delovni enoti v načrtu opremiti delavnico za tekoča popravila kmetijskih strojev in gradnjo garaž s strojno lopo za spravljanje mehanizacije in za uskladičenje reprodukcijskega materiala. Vsa mehanizacija je zaenkrat zunaj na dvorišču, s čemer pa se izredno uničuje.

NAČRTI ZA PRIHODNOST

Ker je za tako velike poljedelske površine kot jih ima delovna enota, premajhna količina živine in zaradi potreb po večjih količinah hlevskega gnoja, posebno za pridelovanje sladkorne pese, kjer je nujno potrebno naravno gnojenje, ima delovna enota v petletnem planu izgradnjo govedorejske farme.

Živinoreja po mnenju Martina Petroviča v sedanjem času sicer ni rentabilna, je pa za obstoj poljedelske proizvodnje nujno potrebna, saj je zemljo na tem območju potrebno gnojiti. Nadalje želijo v delovni enoti urediti družbeno prehrano, ki do sedaj še ni urejena in rešujejo ta problem z denarnimi boni.

V neposredni bližini delovne enote bodo uredili tudi črpalko za gorivo in v najkrajšem času dokončali z arondacijami v Pesniški dolini.

Kmetijski kombinat Ptuj gradi v Trnovski vasi, v neposredni bližini delovne enote šeststanovanjski blok za delavce, zaposlene v delovni enoti. Z vselitvijo, (Nadaljevanje na 23. strani)

Gospodarsko dvorišče delovne enote v Trnovski vasi

VINKO VRABL, delovodja v AK Lenart

V Agrokombinatu Lenart TOZD Sadjarstvo Selce, je kot delovodja zaposlen Vinko Vrabl, tokrat naš sogovornik v redni rubriki Obisk na delovnem mestu.

Vinko Vrabl je zaposlen v Agrokombinatu Lenart že 18 let. V tem času je menjal vrsto delovnih mest, bil je v začetku delovodja delovišča Zavrh, pospeševalec zadružne enote Selce — Voličina in poslovodja trgovine v Voličini. Na delovnem mestu delovodje v TOZD je že drugo leto.

Kot delovodja je zadolžen za organizacijo dela v proizvodnji za razpored strojnega parka, skrbi za urejanje najema travnikov, sadovnjakov in njiv, ki jih Agrokombinat Lenart daje v najem delavcem in kmetom — članom in skrbi za obračun osebnega dohodka v TOZD.

Vinko Vrabl je kot delovodja pravi razpored dela posameznih skupin na deloviščih, obišče delovišče, kontrolira delo, pregleduje in podpisuje delovne naloge traktoristom na izvršeno delo. Pri odobranju delovnih nalogov traktoristom se mora posluževati normativov za opravljeno delo traktoristom.

Za delo na deloviščih so zadolženi skupinovodji, ki so delovodju dolžni javljati nastale spremembe, predvsem odhode, prihode in zakasnitve na delo, dopuste in druge odsotnosti z dela.

Vinko Vrabl je kot delovodja zadolžen tudi za razpored strojnega parka, saj imajo v TOZD štiri traktorje, ki jih je potrebno raz-

Vinko Vrabl

porediti glede na naravo dela in potrebe. Delo traktoristov vodi Čeh Franc, ki skrbi za vzdrževanje traktorjev, redne servise in pa za delo traktoristov.

Na območju zadružne enote Selce—Voličina je okrog 95 članov — kmetov, ki imajo dolgoročne pogodbe z obratom kooperacija — kmetijstvo. Ti kooperanti in delavci imajo v najemu približno 7 odstotkov zemljišč, ki so last Agrokombinata Lenart TOZD Sadjarstvo Selce. Tu gre pred-

vsem za ekstenzivne njive, travnike in sadovnjake, ki jih Agrokombinat Lenart TOZD Sadjarstvo Selce ne obdeluje več, ker so zemljišča odročna in razkosana.

Kmetje — člani in delavci, ki dobijo takšno zemljo v najem, plačujejo celotno najemnino. Za vsa naštetá opravila glede najema, je zadolžen delovodja Vinko Vrabl.

Poleg naštetih opravil dnevno sestavlja poročila o opravljenem delu, pregleduje delovne naloge dvajsetega v mesecu ter določa postavke opravljenih ur in kvaliteto opravljenega dela po normativih in planu. Skrbi za delo petintridesetih delavcev, v sezoni pa tudi za 100 delavcev.

Vsekakor je delo Vinka Vrabra obsežno. Pri vsem tem pa ne smemo prezreti njegove aktivnosti v samoupravnih organih delovne organizacije in izven nje.

Vinko Vrabl je član komisije za ugotavljanje opravljene poskusne dobe v Agrokombinatu Lenart, delegat konference sindikata v SOZD, tajnik krajevnega odbora SZDL Selce, član komisije

za otroške dodatke kmečkim otrokom pri Krajevni skupnosti Voličina, delegat splošne delegacije za SIS, delegat zbora združenega dela republiške skupščine — kmetijske skupine. Ima pa še vrsto drugih funkcij, ki jih je vse težko naštetí. Čeprav je Vinko Vrabl poleg obsežnega dela v TOZD vključen tudi v razne organe delovne organizacije in izven nje, se redno udeležuje sej in spremlja problematiko, ki se obravnava. Material za seje največkrat čita zvečer, saj za to prej ni časa.

Vinko Vrabl stanuje v stari hiši v Selcah, ki jo je kupil od Agrokombinata Lenart. Hiša pa je zaradi starosti že močno dotrajana, zato ima v načrtu adaptacijo hiše, čim bo dobil dolgoročno posojilo od Agrokombinata Lenart.

Njegov delovni čas v sezoni traja tudi po ves dan. Letni dopust pa v glavnem koristi izven sezone, ko so glavna dela mimo.

S kolektivom, v katerem dela, se dobro razume in tako pri razporeditvi dela nima večjih težav.

M. P.

RAZPRAVA O OSNUTKU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU V TOZD TEHNOSEKVIS V PTUJU

Predstavljamo vam delovno enoto Trnovska vas

(Nadaljevanje z 22. strani)

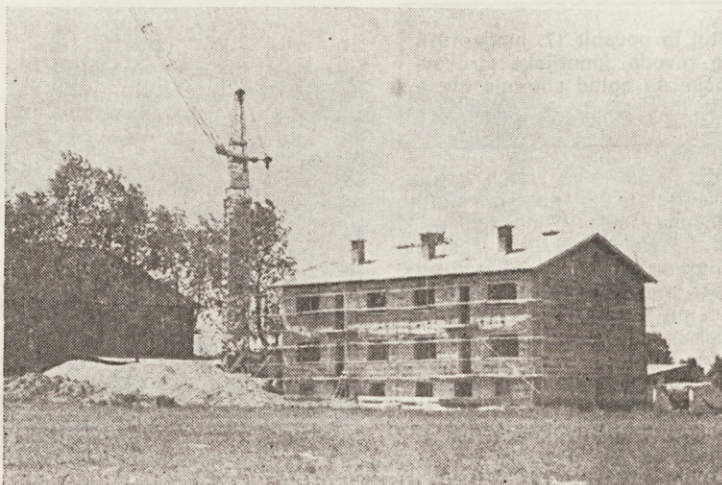
ki bo približno do 1. avgusta, bo v celoti rešen stanovanjski problem delavcev, zaposlenih v delovni enoti.

KADROVSKA STRUKTURA

V delovni enoti je trenutno zaposlenih 24 delavcev, od tega upravnik, delovodja, skladiščnik, računovodja, 13 traktoristov, 4 hlevarji, ostalo pa so poljski delavci. V kratkem pa bodo razpisali še dve delovni mesti, in sicer vodja strojnega parka in strojnika.

V delovni enoti so imeli probleme z zaposlitvijo strojnikov in traktoristov. Zaradi tega so se odločili, da zaposlijo tudi delavce, ki niso končali več kot štiri razrede osnovne šole. Po večletnem dobrem delu v delovni enoti, so jih preko kadrovske službe usposobili za polkvalifikacijo.

Vzrok, da v delovni enoti težko dobijo strojnika — traktorista je predvsem v tem, ker je delo se-

Stanovanjski blok v Trnovski vasi za delavce delovne enote

zonsko in zaradi nižjih osebnih dohodkov, v primerjavi z ostalimi organizacijami.

Kljub nastalim problemom pa te probleme v delovni enoti dobro rešujejo.

M. P.

Mariborsko potniško letališče koristi tudi Pohorju

Odkar je odprta v Mariboru nova letalska potniška zveza z Beogradom, je na Pohorju med letoviščarji vedno več Beograjčanov, ki zelo hvalijo pohorsko kuhinjo in gostinske usluge. Za dnevni penzion plačajo 120 din do 180 din. Novi hotel pri Arehu na Pohorju bo prav gotovo z veseljem sprejel nove goste iz Beograda in iz drugih krajev Jugoslavije.

Obnova dotrajalih sodov v kleteh TOZD „Kletarstvo“ Slovenske gorice KK Ptuj

V TOZD »Kletarstvo« Slovenske gorice obnavljajo oziroma zamenjujejo dotrajane sode v kleti nekdanje Vinarske zadruga. Zamenjali bodo šest 15.000 litrskih sodov in sod z zmogljivostjo 40.000 litrov. Ta sod je nadomestitev 38 let starega sode, ki je bil prestavljen v Vinarski muzej.

TOZD Kletarstvo dela sode za sebnimi obrtniki — sodar Štefan Maučec iz Gančanov pri Murski Soboti. Ker smo želeli izvedeti nekaj več o delu sodarjev smo ga zaprosili, da nam o svojem delu pove nekaj več:

»Za Kmetijski kombinat Ptuj TOZD Kletarstvo delam že skoraj 10 let. Zmogljivost do sedaj narejenih sodov — ležakov za Kmetijski kombinat Ptuj znaša približno 50 vagonov. Pravkar potekajo zaključna dela na 40.000 literskem sodu, ki je po svoji zmogljivosti drugi največji sod v Sloveniji. Delo na tako velikem sodu je povezano z večjimi pripravami. Za sod smo porabili 12,5 m² plohov, debeline 13 centimetrov in 1 tona železnih obročev. Les, ki sem ga v glavnem nabavil pri vas in v Prekmurju,

je izredno dobre kvalitete, gosti les in ravne rasti.

Zaradi teh lastnosti je les težko dobiti. Približno štiri leta smo les sušili in ga pripravili v obroče. Les mora biti pripravljen za vse temperaturne spremembe. Prepogibamo ga v delavnici, vse doge naenkrat na ta način, da je sod sestavljen le na enem koncu. Doge se prepogibajo tako, da se v sodu kuri, doge se od zunaj vlažijo in upognejo pod pritiskom z vitli. Sod, ki ga pravkar sestavljamo, smo morali zaradi obsežnosti sestaviti v delavnici, ga nato ponovno razstaviti in ga tako razstavljene prenesti v klet, kjer ga pravkar sestavljamo. Pripravljalna dela v delavnici so trajala en mesec in pol, v kleti pa ga bomo sestavljali približno en teden.«

Sodar Štefan Maučec s svojo skupino ob sestavljanju drugega največjega sode za vino v Sloveniji v kleti TOZD Kletarstvo »Slovenske gorice«

ŽIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD PTUJ ZA CENEJŠE SILIRANJE KRME

Kmetijski strokovnjaki in živinorejci v Ptuj na praktičnem prikazovanju siliranja

Živinorejsko veterinarski zavod Ptuj je povabil 17. junija 1976 dopoldne na svojo ekonomijo zraven zavoda, kmetijske strokovnjake in živinorejce s svojega območja, na ogled siliranja ovele trave v silose, pokrite s plastično folijo.

Za demonstracijo enostavnega in cenejšega postopka siliranja uvele trave so pokazali udeleženci — kmetijski strokovnjaki in živinorejci veliko zanimanje. Med njimi so bili udeleženci, ki so sicer že slišali za cenejši postopek siliranja ovele trave, niso pa ga še videli, drugi pa so že začeli s cenejšim siliranjem. Največ jih ima izkušnje s klasičnim siliranjem krme v klasičnih silosih srednjih in večjih zmogljivo-

sti. V pomoč pri delu so bili obračalnik, traktor in nakladalec. Obračalnik je zgrnil v plasti ovelo krmo, ki jo je potem pobral nakladalec, voznik traktorja in nekaj pomočnikov je razložilo krmo po prostoru za siliranje (3 krat

6 m), nakar jo je stlačil traktor. Tako je lahko nastala silažna stlačena masa višine 1,20 m, ki so jo končno prekrili s plastično folijo, da je silaža zaščitena pred vlago odzgoraj in s strani, na tleh pa s tem, da je izbran za silos nekoliko dvignjen teren, da se ne more pri silaži nabirati voda. Folija mora biti tako pritrjena, da je ne more dvigniti niti vihar. V štirih tednih je silos zrel za polaganje silaže živini.

Takšen način siliranja je že preizkušen in uporaben v vseh deželah z živinorejo, ker pomaga gospodariti z majhnimi investicijami in stroški za prehrano plemenskega in klavnega goveda. Postopek cenejšega siliranja je tolmačil zbranim dipl. inž.

Praktično prikazovanje cenejšega siliranja krme

kmetijstva Vladimir Tumpej in jim odgovarjal na različna vprašanja. Navzočih je bilo nekaj živinorejcev, ki so že začeli tako

silirati in imajo že tudi koristne izkušnje, ki jim pomagajo doseči zadostno in kvalitetno silažo. J. V.

Pšenica pred žetvijo

Obala v Nerezinah na Malem Lošinju

Nerezine na Malem Lošinju nastajajo vabljivo letovišče

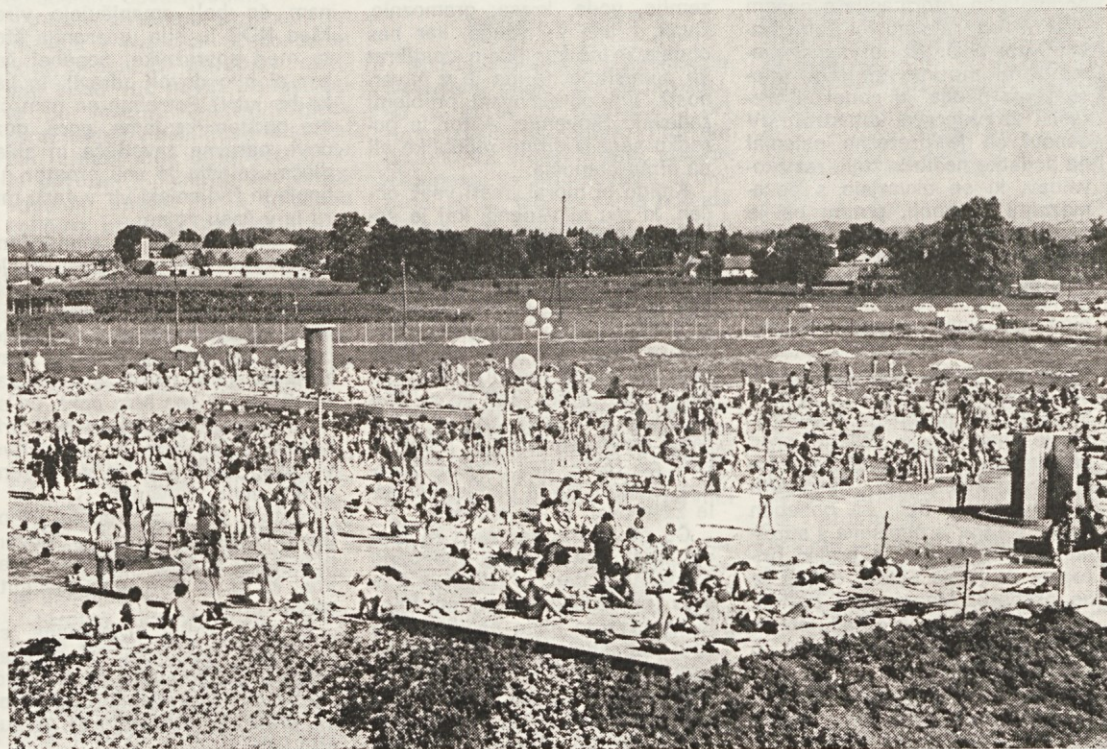
Pri gradnji počitniškega naselja v Nerezinah sodelujejo tudi delavci temeljne organizacije Gradbeni remont Kmetijskega kombinata Ptuj

»Naša pot«
s posnetki
od blizu in daleč

**Julijska
vročina
zvablja
dnevno
2000 in več
obiskovalcev
v bazene
TGC Ptuj
na osvežitev
in oddih**

Jugovzhodni del kopališča >

Do 1980. leta 400 preusmerjenih kmetij

Pospeševanje in posodobljanje pridelovanja je ena od osnovnih nalog kmetijske zadruge Maribor, ki je temeljna organizacija združenega dela mariborskega Agrokombinata. Zadruga združuje kmete na precejšnjem območju Slovenskih goric in na delu Dravskega polja. Na tem območju je nekoč dajala kmetom največ dohodka prodaja sadja, vina in nekaterih poljščin, predvsem krompirja. Padnja leta pa se kmetje vse bolj usmerjajo v prirajo mleka in mesa.

Z načrtnim posodabljanjem pridelovanja so na območju zadruge začeli pred dobrimi petimi leti. Doslej jim je v preusmeritev uspelo vključiti 174 kmetij. Večina, ali bolj določno povedano 110 se jih je odločilo za rejo živine, od teh pa jih je le malo povsem specializiralo prirajo. Zaradi tržnih možnosti, zlasti v prejšnjih letih, so se kmetje odločali predvsem za kombinirano rejo, se pravi za rejo krav in za pitanje mlade govede. Zadnji čas pa se kmetje bolj smelo odločajo tudi za obnovu vinogradov in sadovnjakov ter za pridelovanje jagodičja.

Razumljivo torej, da so dali v tem srednjeročnem obdobju velik poudarek obnovi. Do leta 1980 načrtujejo obnoviti kar 178 ha vinogradov, obnavljali bodo v skupnostih, kolikor bo to možno, 68 ha strnjanih sadovnjakov jablan in hrušk in 39 ha črnega ribeza, za pridelovanje katerega so na območju Slovenskih goric ugodne naravne možnosti. Sicer

pa bodo največ denarja tudi v tem srednjeročnem obdobju porabili za povečano prirajo mleka in mesa. Združeni kmeti in delavci si bodo prizadevali, da bi bilo konec leta na območju zadruge že domala polovico, ali 400 preusmerjenih kmetij. Uresničitev načrta je seveda v največji meri odvisna od denarja, saj predračun predvideva naložbe v višini 115.790.000 din. Čeprav bodo kmetje sami precej prispevali, jim toliko denarja ne bo uspelo zbrati brez izdatne pomoči banke in kmetijske razvojne skupnosti.

Ko govorimo o preusmerjanju in posodabljanju na območju mariborske zadruge, ne moremo tudi mimo ugotovitve, da se že doslej porabljen denar za naložbe bogato obrestuje. Kmetje, ki so že posodobili pridelovanje, redijo bistveno več živine. Priraja mleka in mesa se je na posameznih preusmerjenih kmetijah povečala tudi za dva in večkrat. Posamezne preusmerjene

kmetije dajejo letno tudi od 30 do 50 in več tisoč litrov mleka. Sicer pa so lani kmetje že oddali 2.500.000 litrov mleka, medtem ko naj bi ga leta 1980 že skoraj enkrat toliko. Do leta 1980 naj bi se pomembno povečala tudi priraja mesa, sadja, grozdja

in jagodičja. Posodobljene kmetije naj bi že leta 1980 dajale 80 % vseh odkupljenih tržnih presežkov. Načrt je smelo zastavljen, združeni kmetje in delavci pa si bodo morali prizadevati, da bo tudi uresničen. L. Z. (Kmečki glas, 5/76)

Prijetni vtisi z izleta po Madžarski

Osnovna organizacija sindikata delovne skupnosti za skupne zadeve pri Kmetijskem kombinatu Ptuj je za svoje člane priredila 18. in 19. junija 1976 izlet na Madžarsko. Pot nas je peljala skozi nepregledno ravnino, mimo vedno toplega jezera v Hevizu, na obale zasajenega Balatona, do ponosne in gostoljubne Budimpešte.

V zgodnjih jutranjih urah smo se 18. junija odpeljali prek Murske Sobote do Lendave. Pri kraju Dolga vas smo prestopili jugoslovansko-madžarsko mejo. Pot nas je nato vodila po pokrajini Zale, skozi kraje Lenti, Bak, Nova, do zdraviliškega termalnege kopališča Heviz, kjer smo si ogledali kopališče, za kopanje pa smo imeli premalo časa. Vožnjo smo nadaljevali ob Severni obali Balatona, ob vznožju sončnih vinogradov in po avtomobilski cesti do Bu-

dimpešte, kamor smo prispeli popoldan. Po namestitvi v hotelu, smo imeli večerjo v nacionalni restavraciji Čarda, ob ciganski glasbi.

Naslednji dan smo si ogledali Budimpešto in njene kulturno-zgodovinske znamenitosti, kot so Nep stadion, Trg junakov, Štefanovo katedralo, Parlament, Matijevo cerkev, spomenik osvoboditeljem in druge znamenitosti.

Po ogledu mesta smo se vrnili prek Siofoka, Balatonlele, Keszthelya, Lendave, proti domu.

Za dobro počutje in dobro organizacijo potovanja sta poskrbela vodič Jože Klar iz Murske Sobote in tovarišica Gabrijela iz Budimpešte.

Veselo razpoloženi in s prijetnimi vtisi smo se vrnili v Ptuj. M. P.

VSAKI DRŽAVLJAN BO IMEL MATIČNO ŠTEVILKO

V občini Garešnica v sosedni Hrvatski je sklicala občinska skupščina lastnike mlatilnic in kombajnov, da so jih seznanili z varnostnimi ukrepi proti izbruhu požara ob žetvi, pa tudi o enotnih cenah za mlatilnice in kombajne pri žetvi in mlatvi.

Za uslugo žetve in mlatve smejo lastniki zaračunati 10—11 odstotkov od vrednosti nažete in namlačene pšenice. Pri uporabi kombajnov smejo zaračunati po 1 ha brez vezanja slame 600 din, z vezanjem slame pa 700 din po hektarju.

DOGOVORJENE CENE ZA ŽETEV IN MLATEV

Skupščini Jugoslavije je predložen zakon o enotni matični evidenci vseh državljanov Jugoslavije. Vsaka matična številka bo imela 13 enot. Iz tega skupnega števila bo mogoče ugotoviti dan, mesec in leto rojstva, številko registra, kombinacijo spola ter redno številko pri osebah, ki so rojene istega datuma, pa tudi kontrolno številko.

Nova matična številka državljanov Jugoslavije bo vpisana v osebno izkaznico in v šofersko izkaznico. Matične številke državljanov Jugoslavije bodo delile zveza, republike in pokrajine.

„Domovina, si še kakor zdravje?“

Pri Založbi Borec je pravkar izšla knjiga Petra Likarja, ki nosi prav tak naslov, kot je naslov tega sestavka. S tem delom dobivamo Slovenci novo razširjeno in poglobljeno informacijo o našem okolju. Avtor, znani TV komentator Peter Likar, je po vsej Sloveniji zbral stotine primerov onesnaženja okolja, ki ponekod prestraša že v pravo katastrofo. V osnovi se je pretežno oslanjal na podatke naših in tujih raziskovalcev, ki se ukvarjajo s posameznimi področji, potem pa je okrog tega jedra nanizal žive primere, ki jih je ilustriral s pripovedovanjem prizadetih ljudi, družbenopolitičnih delavcev in z lastnimi opazovanji ter ugotovitvami. Naravnost leksikografsko poznavanje problema, poznavanje ozadij, želja po izboljšanju ogroženega okolja, navajanje primerov, ko je bilo okolje rešeno pred onesnaževanjem, hkrati pa brezkompromisnost do nekaterih krivcev dajejo delu še poseben pečat. Knjiga je napisana s spretno roko novinarja in bralca pritegne, da je ne odloži, dokler je ne prebere. Mnogi med tistimi, ki so knjigo že prebrali, so jo poimenovali kar »kriminalka o našem okolju«.

V takem okolju sta avtor in fotografski mojster inž. Marjan Smerke posnela marsikatero fo-

tografijo. Knjiga je opremljena s približno 120 barvnimi in črno-belimi fotografijami, ki sam tekst več kot zgovorno dopolnjujejo.

Avtor obravnava ogroženost zemlje, vode, krasa, gramoznic, živali, hrane — vsega, kar nas obdaja in na kar ljudje dostikrat še pomislimo ne, da je v nevarnosti. Vsi obravnavani problemi zadevajo Slovenijo. Avtor le po redko sega v druge republike ali na širša območja.

Knjigo bi moral imeti vsak občan, ki mu ni vseeno, kaj je sojeno našemu okolju, predvsem pa bi jo morali imeti tisti, ki se že po naravi svojega dela ukvarjajo ali pa bi se morali ukvarjati z bojem proti onesnaževanju okolja: delavci v industriji, delegati, delavci v organizacijah javne uprave in šol. Bolj ko se dviga življenjski nivo, bolj je ogroženo človekovo okolje, hkrati s tem pa raste tudi zavest občanov in skrb, da bi okolje vendarle zavarovali in ga ohranili.

Če ob vsem, kar nam to branje nudi, zanemarimo včerajšnji ali današnji dan, ta trenutek (čeprav tega enostavno ne moremo) in se ozremo malo naprej in se spet zamislimo nad vprašanjem okolja, ki je naš skupen problem, šele tedaj se prav zavemo, da nam v usodnih časih onesnaženo okolje ne bo zaveznik, temveč

velik sovražnik. Prenekateri se še predobro spomnijo, ko so se morali odpovedati požirku vode na dolgem pohodu, ker je bila voda okužena. Strupi in odplake nam še bolj zmanjšujejo vire. Med NOB je bila umazanija šteta med sovražnike, posebej še, ker ni bilo dovolj zdravil. In kako bo jutri? Potrebne so nam čiste podzemne jame, gore, gozdovi, naravna zavetišča in skladišča. Zaledje je naš prostor gibanja in življenjski vir v času miru in v času vojne.

O vsem tem in še mnogočem govori ta knjiga. Knjiga, ki je naša vest. Knjiga, ki nas uči. Knjiga, ki je vredna branja. Knjiga — za danes in za jutri. To je branje, ob katerem se šele prav zavemo, kako daleč smo že zabredli in kaj nas šele čaka, če si ne bomo vsi skupaj še bolj prizadevali, da pride do streznitve v našem mišljenju in v povsem praktičnem delovanju.

Seveda pa to ni nobeno črnogledno pisanje. Avtor s pozornostjo opiše vsak pozitiven premik, ki ga je bilo moč zaslediti zadnja leta.

Uvod h knjigi »Domovina, si še kakor zdravje?« je napisal predsednik komiteja za varstvo okolja in podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Avguštin Lah.

Strojne skupnosti za pridelovanje krompirja na Dravskem polju

Do sedaj smo v rubriki Izkušnje kooperantov predstavljali našim bralcem le individualnega kmeta — kooperanta. V naslednjih številkah Naše poti pa želimo našim bralcem predstaviti nekatere skupnosti, ki delujejo v okviru obratov za kooperacijo in kmetijskih zadrug.

V današnji številki vam dragi bralci predstavljamo strojne skupnosti za pridelovanje krompirja, ki so bile v preteklem letu ustanovljene na območju proizvodnega okoliša Cirkovce in sicer v vaseh Lovrenc, Pleterje in Pongerce.

Slavko Brglez

Zaprosili smo Slavka Brgleza, vodja proizvodnega okoliša Majšperk — Cirkovci obrata za kooperacijo Kmetijskega kombinata Ptuj, da našim bralcem predstavi navedene skupnosti.

Vse tri strojne skupnosti za pridelovanje krompirja imajo skupno 21 članov. Vsaka skupnost ima svoj upravni odbor, ki ga zastopa predsednik skupnosti.

V skupnosti člani enakopravno odločajo o vseh nastalih problemih, tako glede dela, amortizacije, eventualnega nakupa dodatnih strojev, pri gradnji strojnih lop in drugem.

Strojne skupnosti za pridelovanje krompirja delajo samostojno in poslujejo preko Hranilno kreditne službe Kmetijskega kombinata Ptuj. Vsaka skupnost ima svojo hranilno knjižico, na katero vlagajo vse finančne prejemke.

Člani in nečlani skupnosti plačujejo usluge po posebnem ceniku del.

KOMBAINI ZA IZKOP KROMPIRJA

Strojne skupnosti za pridelovanje krompirja, ki jih želimo danes predstaviti, imajo tri kombajne za izkop krompirja, v skupni vrednosti 480.000 din. Za nakup kombajnov so člani skupnosti najeli kredit pri HKS na ta način, da so prispevali 20 odstotni polog, s 3 odstotno obrestno mero, na petletno odplačilno dobo. Člani skupnosti so se zavezali preko specialnih pogodb za

pridelovanje krompirja, da bodo dobavili obratu za kooperacijo dogovorjeno količino krompirja, v dogovorjenem času. Obrat za kooperacijo pa jamči celoten nakup v dogovorjenem času, z minimalno odkupno ceno, določeno v pogodbi.

Vse tri navedene skupnosti imajo za to leto sklenjene pogodbe, za približno 200 ton krompirja.

Obrat za kooperacijo je vsem članom skupnosti za pridelovanje krompirja dostavil mineralna gnojila franco dvorišče, katerega znesek morajo člani skupnosti poravnati do konca poslovnega leta.

DELOVANJE SKUPNOSTI

Strojne skupnosti za pridelovanje krompirja so evidentirane pri Skupščini občine Ptuj, oddelku za gospodarstvo, ki je izdal odločbo o ustanovitvi in delovanju teh skupnosti. S to odločbo imajo skupnosti pravico izvrševati strojne storitve na območju občine Ptuj, tudi tistim, ki niso člani strojne skupnosti, ter po cenah, ki veljajo za območje SR Slovenije.

Po mnenju Slavka Brgleza kmetje — člani skupnosti še nimajo pravega zaupanja v dobro poslovanje skupnosti, saj ga skupnost s pogodbo zavezuje k določenim obveznostim.

Vse tri navedene skupnosti pa so šele v razvoju. Sčasoma se bodo skupnosti povečale, sprejele bodo več novih članov, saj je po mnenju Slavka Brgleza združevanje v skupnosti edini način rentabilnega pridelovanja, ki je povezan z minimalnimi proizvodnimi stroški in z določeno količino pridelka po hektarju.

Delo ene skupnosti vodi predsednik. Člani skupnosti morajo dvakrat letno plačevati anuitete na račun HKS. Pred začetkom dela naredijo člani skupnosti načrt, to je vrstni red del, ki se ga morajo posluževati vsi člani.

NADALJNI NAČRTI

Kmetje, ki so včlanjeni v skupnosti, želijo imeti čim večje obdelovalne površine, predvsem zaradi racionalnosti izrabe strojev. Obrat za kooperacijo bo z arondacijami zemlje pridobil večje komplekse.

Strojne skupnosti za pridelovanje krompirja v Lovrencu, Pleterjah in Pongercih imajo v načrtu izpopolniti mehanizacijo za pridelovanje krompirja s tem, da bodo nabavili avtomatski sadilec krompirja in pa stroj za pripravo zemljišča za sajenje krompirja.

Vsi, ki so včlanjeni v te tri skupnosti so kmetje — kooperanti obrata za kooperacijo KK Ptuj. Ker pa na tem območju deluje tudi Kmetijska zadruga Lovrenc na Dravskem polju, kmetje — kooperanti sodelujejo tudi s to kmetijsko zadrugo.

KAJ MISLIJO O STROJNIH SKUPNOSTIH ZA PRIDELOVANJE KROMPIRJA NJIHOVI ČLANI?

Ob koncu našega razgovora z vodjem proizvodnega okoliša Majšperk — Cirkovce Slavkom Brglezom pa smo želeli izvedeti, kaj mislijo o strojnih skupnostih za pridelovanje krompirja njihovi člani.

Obiskali smo Martina Medveda, predsednika skupnosti Lovrenc na Dravskem polju in pa Stanka Medveda, člana strojne skupnosti Pleterje. O strojni skupnosti za pridelovanje krompirja v Pongercih pa smo v Naši poti že pisali.

Martin Medved

Martin Medved iz Lovrenca na Dravskem polju nam je povedal, da je obrat za kooperacijo pri Kmetijskem kombinatu Ptuj dal pobudo za organiziranje strojne skupnosti za pridelovanje krompirja. Ni pa bila to samo pobuda obrata za kooperacijo, temveč tudi pomanjkanje delovne sile na vasi, posebno v jeseni, v času spravila krompirja. V strojni skupnosti v Lovrencu na Dravskem polju sodelujejo poleg Martina Medveda še Franc Pernat, Janez Žunkovič in Marija Turk. Po mnenju Martina Medveda je vzdrževanje kombajna za izkop krompirja precej drago, posebno, ko je stroj v okvari, ker pri nas ni servisov in rezervnih delov.

Obrat za kooperacijo ima v načrtu skupno s TOZD Tehnoservis urediti servis tudi za to vrsto kombajnov. Člani strojne skupnosti za pridelovanje krompirja v Lovrencu se sestajajo po potrebi, naredijo načrt dela, kjer upoštevajo zmogljivosti kombajna in potrebe članov skupnosti. Člani skupnosti se medsebojno dogovarjajo. Pri plačevanju anuitet ve-

lja, da jih vsi člani plačujejo enako, neglede na obstoječe površine, zasajene s krompirjem.

Vse do letošnjega leta strojna skupnost v Lovrencu ni opravljala uslug drugim, predvsem zaradi tega, ker je bil kombajn v lanskem letu v jeseni dalj časa v okvari in zaradi slabega vremena, ki je močno oviralo delo.

V letošnjem letu ima strojna skupnost v načrtu pridobiti še več novih članov, ki bodo morali prispevati enak delež za polog pri kreditu, s tem, da se jim od tega zneska odbije za to dobo amortizacija. Strojna skupnost za pridelovanje krompirja deluje na 5 hektarjih obdelovalne zemlje, ki je zasajena s krompirjem. Kot nam je dejal Martin Medved imajo kmetje pri prodaji krompirja zaupanje v pogodbo. Pritožujejo se edino na višino odkupne cene krompirja, ki bi jo naj določili že pred sajenjem krompirja in ne v jeseni, ko je pridelek že znan.

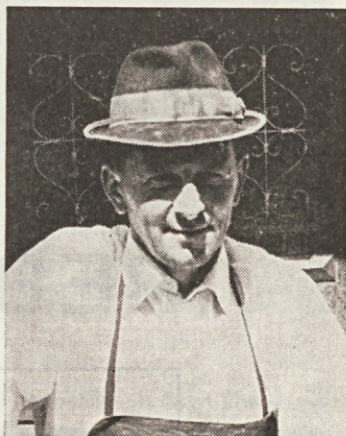
Člani skupnosti pa želijo, da bi jim obrat za kooperacijo vsako leto pravočasno dobavil določeno vrsto semena krompirja, ki ga letos niso dobili.

Stanko Medved iz Pleterij je član strojne skupnosti za pridelovanje krompirja Pleterje, ki je bila ustanovljena istočasno z ostalima skupnostima. Ta skupnost ima zasajenih s krompirjem 8 hektarjev površin. Vanjo je včlanjenih šest članov.

V lanskem letu je prišlo do večje okvare kombajna, ki je trajala 15 dni, kar pomeni v času spravila velik izpad.

Strojna skupnost za pridelovanje krompirja v Pleterjah je že prej delovala ni pa bila registrirana.

Člani skupnosti so skupno nabavili siloznico, silos kombajn in kombajn za izkop krompirja.

Stanko Medved

Stanko Medved se strinja z mnenjem svojega brata Martina iz Lovrenca, da bi odkupne cene krompirja morale biti rentabilne in garantirane že spomladi in ne, da je v primeru visokega pridelka krompirja plasma težek, skupno z nizko odkupno ceno, kar pa za proizvajalca ni spodbudno.

Iz vsega lahko povzamemo, da so strojne skupnosti za pridelovanje krompirja zaživele, da so kmetje — člani skupnosti zadovoljni z njihovim delovanjem. Prav bi bilo, da se v omenjene skupnosti vključijo tudi ostali kmetje na tem območju. M. P.

